

แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

นางสาวอัญชลี เพี้ยโคตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Development Guidelines for a Learning Center Based on Sufficiency Economy
Philosophy, Na Di District, Prachin Buri Province**

Miss Aunchalee Phiakhot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวอัญชลี เพ็ญโคตร

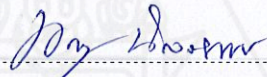
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรานู สราญรัมย์
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

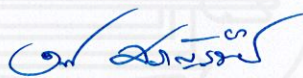
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรชุลย์ นิลวิเศษ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรานู สราญรัมย์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้วิจัย นางสาวอัญชลี เพ็ญโคตร **รหัสนักศึกษา** 2619001817

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรายุ สราญรมย์ (2) รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน

ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาศึกษาดูงานที่ศูนย์เรียนรู้ อำเภอ นาดี จังหวัดปราจีนบุรี 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ อำเภอ นาดี จังหวัดปราจีนบุรี 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ และ 4) แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้ อำเภอ นาดี จังหวัดปราจีนบุรี ในปี 2562 จำนวน 350 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง 187 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย และ 2) ผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการ 10 คน สมาชิก 10 คนรวมทั้งสิ้น 20 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เข้ามาศึกษาดูงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 38 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก 2) เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์และอาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้ เห็นด้วยในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านบุคลากร และในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านงบประมาณ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ด้านปัจจัยภายใน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ วัฒนธรรมการทำงาน ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และโครงสร้างของกลุ่ม ด้านปัจจัยภายนอก พบว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ พบว่ามี 4 แนวทาง ได้แก่ แนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ การพัฒนาองค์ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์เรียนรู้ และการพัฒนากิจกรรมภายใต้การสนับสนุนของรัฐ

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา ศูนย์เรียนรู้ อำเภอ นาดี จังหวัดปราจีนบุรี

Thesis title: Development Guidelines for a Learning Center Based on Sufficiency Economy Philosophy, Na Di District, Prachin Buri Province

Researcher: Miss Aunchalee Phiakhot; **ID:** 2619001817;

Degree: Master of Agriculture (Agriculture Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Ponsaran Saranrom, Assistant Professor;

(2) Bumpen Keowan, Associate Professor; **Academic year:** 2019

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic information conditions of visitors at the learning center in Na Di district, Prachin Buri province, (2) opinion toward the operation of the learning center, (3) opinion toward the development of the learning center and (4) development guidelines of the learning center.

The population of this study were consisted of 2 groups: 1) 350 visitors at the learning center in Na Di district, Prachin Buri province. The sample size of 187 people was determined by using Taro Yamane formula and simple random sampling method was employed . 2) 20 focus group participants which consisted of 10 committees and 10 members. from whom were the entire population. Data were analyzed by using statistic such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and content analysis.

The results of the research revealed that (1) most of the visitors were male with the average age of 38 years old and completed high school level. Most of them were farmers. (2) Their opinions toward the operation of the learning center showed that there were 3 aspects at the highest level which included materials and equipments and facilities aspect, administration aspect, training content and learning base aspect, with 1 aspect at the high level ; personnel aspect and 1 aspect at the low level; funding aspect. (3) The opinions about the development of the learning center regarding the internal factors it was found that 3 aspects were at the highest level such as work culture , leadership of changing and group structure. For the external factors, it was found 1 aspect at the highest level which was the relevant government policies, 1 aspect at the high level in the cooperation with stakeholders, and 1 aspect at the moderate level in information technology. (4) The development guidelines for the learning center consisted of 4 approaches which were the project proposal creation for funding , knowledge development for committee of learning center , infrastructure development of the learning center and activity development under the government support .

Keywords: Development guideline, Learning center, Na Di district, Prachin Buri province

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลสรายุ สราญรมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม และคณาจารย์สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาใช้เวลาในการให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้กำลังใจ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ ที่กรุณาเป็นประธานในการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี ผู้ตอบแบบสอบถาม คณะกรรมและสมาชิกทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการทำ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับกำลังใจและแรงผลักดันอันยิ่งใหญ่และมีค่ายิ่งจากครอบครัว และเพื่อนร่วมรุ่นกลุ่มเรียนนศรนายกทุกท่าน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็น ประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบแต่ บิดามารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

นางสาวอัญชลิ เพ็ญโคตร

ตุลาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เรียนรู้	6
แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้	10
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้	15
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้	35
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้.....	49
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
สรุปการวิจัย	51
อภิปรายผล	57
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	66
ก แบบสอบถาม	67
ประวัติผู้วิจัย	74

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ช่วงอายุและจำนวนประชากร.....	8
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ามาเรียนรู้.....	32
ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษา.....	33
ตารางที่ 4.3 การประกอบอาชีพหลัก.....	33
ตารางที่ 4.4 การประกอบอาชีพรอง.....	34
ตารางที่ 4.5 สาเหตุที่มาศึกษาดูงาน.....	34
ตารางที่ 4.6 รู้จักศูนย์เรียนรู้นี้จากไหน.....	34
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ด้านบุคลากร.....	35
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่.....	36
ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ด้านด้านงบประมาณ.....	37
ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ด้านการบริหารจัดการ.....	38
ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานเรียนรู้ (ความเหมาะสมของเนื้อหา).....	39
ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานเรียนรู้ (ด้านการนำไปใช้ประโยชน์).....	40
ตารางที่ 4.13 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการศูนย์เรียนรู้.....	41
ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา โครงสร้างของกลุ่ม.....	42
ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา วัฒนธรรมการทำงาน.....	43
ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	44
ตารางที่ 4.17 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายใน.....	45
ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศ.....	46
ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง.....	47
ตารางที่ 4.20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	48
ตารางที่ 4.21 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอก.....	48
ตารางที่ 4.22 แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ (สนทนากลุ่ม).....	49

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 3

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันเกษตรกรในหลายพื้นที่ มีการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อทบทวน ไตร่ตรองหลักการต่างๆ ในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอด องค์ความรู้ การดำเนินชีวิต และเพิ่มทักษะอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรได้นำแนวคิดการบริหารการแบบเบ็ดเสร็จมาประยุกต์ใช้เนื่องจากต้องการบริหารบุคลากร เวลา และข้อมูลให้เกิดการบริการอย่างรวดเร็ว ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในระยะเวลาที่จำกัด(พลสรานู,2560) และในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ของภาครัฐ มีการดำเนินงานหลายหน่วยงาน มีแนวคิดหลักในการแก้ไขปัญหาชุมชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ การก่อตั้งมีมานานตั้งแต่ปีพ.ศ. 2514 โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ต่อมา มีการพัฒนารูปแบบที่หลากหลาย โดยหลายหน่วยงาน สำหรับภาคเกษตรมีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเป็นศูนย์กลาง และศูนย์เฉพาะทางจากกรมต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นศูนย์เครือข่าย ลักษณะศูนย์เรียนรู้ของภาครัฐมี 3 ประเภท ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ไอซีทีที่ชุมชน ศูนย์เรียนรู้ชุมชน และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน(ฐวนันท์,2554)

ศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี มีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นแหล่งการจัดการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการประกอบอาชีพ และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีพ ถ่ายทอดความรู้ และการดำเนินชีวิต จากการศึกษาทั้งเอกสาร และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วน ในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อทำให้กระบวนการขับเคลื่อนและแนวทางการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ที่จะสามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้และดำเนินงานอย่างมีความเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ให้เกิดความรักในภูมิปัญญาของตนเองและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะสามารถนำเสนอสิ่งเหล่านี้แก่ผู้มาเยือนทั้งในฐานะผู้ศึกษาเรียนรู้ ผู้ที่

สนใจจะมาเรียนรู้และนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนและเยาวชนในชุมชนต่อไป

2.วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
- 2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
- 2.4 เพื่อศึกษาการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

3.กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดประเด็นในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ตามภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้มาเรียนรู้
- 3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้
- 3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4.ขอบเขตการศึกษา

ให้เป็นการเฉพาะเพื่อการวิจัยนี้เท่านั้น

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงรูปแบบศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยนี้ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาศึกษาดูงานที่ศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี และศึกษาการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

4.3 ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

4.4 ขอบเขตด้านเวลา ศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มาศึกษาดูงาน ในช่วงปี 2562 (มกราคม-ธันวาคม)

5.นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษานิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี มีรายละเอียดดังนี้

5.1 ศูนย์เรียนรู้ หมายถึง ศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี ที่เป็นแหล่งการจัดการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการประกอบอาชีพ และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 คณะกรรมการและสมาชิก หมายถึง ผู้ที่เป็นคณะกรรมการและสมาชิกของศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

5.3 ความคืดเห็นเกี่ยวกับผู้มาเรียนรู้ หมายถึง ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี

5.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการศูนย์เรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เข้ามาเรียนรู้ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ และด้านการบริหารจัดการ ของศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

5.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เข้ามาเรียนรู้ได้แก่ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในของศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ศูนย์เรียนรู้ได้แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ เป็นผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม

6.2 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้มีแนวทางในการดำเนินการ เพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

6.3 เยาวชน เกษตรกร และทุกภาคส่วนที่เข้ามาเรียนรู้ ได้รับความรู้ และรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้น

6.4 เป็นแนวทางในการพัฒนากลไกในการบูรณาการ การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

6.5 เป็นกลไกในการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย ตามหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เรียนรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เรียนรู้

1.1 บริบทเกี่ยวกับ อำเภอชาติ

อำเภอชาติ มีอาณาเขตติดต่อกับหลายตำบลในเขตอำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบุพราหมณ์, อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองกี่ อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลลำพันตา อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบุพราหมณ์, ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลลำพันตา, ตำบลสะพานหิน อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

1.1.2 สภาพสังคม เป็นสังคมชนบทที่คนดั้งเดิมอพยพมาจากอีสาน โคราช ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ต่อมาสภาพสังคมและเศรษฐกิจบ้านเมืองเจริญตามยุคสมัย และอยู่ใกล้เขตอุตสาหกรรม ทำให้เป็นชนบทกึ่งสังคมเมือง วิถีชาวบ้านเปลี่ยนไป

1.1.3 ลักษณะของไม้และป่าไม้

ในพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้เบญจพรรณ เขตการบริหารส่วนตำบลนาดี แต่เดิมเป็นที่ดินเป็นเขตป่าไม้ และป่าเสื่อมโทรมไม่มีเอกสารสิทธิ ต่อมา รัฐบาลได้ประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจัดสรรให้ประชาชน ในรูปของโฉนดที่ดินบางส่วน สปก.4-01, กสน.3 , กสน.5 ,นส 3,นส.3ก และมีบางส่วนเป็นเขตสหกรณ์นิคมกบินทร์บุรี

1.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

ลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งของหมู่บ้านเอื้อต่อการพัฒนาหมู่บ้านมีแหล่งน้ำธรรมชาติ คลองยางไหลผ่านและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นในหมู่บ้านฝายน้ำล้น คุณภาพน้ำดี มีเส้นทางคมนาคมสะดวกติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆสะดวก มีปัจจัยพื้นฐาน สาธารณูปโภคที่เอื้ออำนวยเพียงพอ เช่น น้ำ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น

1.1.5 เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

โดยทั่วไปประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและค้าขาย พืชหลักที่ทำการเพาะปลูกได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง การใช้น้ำทางการเกษตรของหมู่บ้านนี้ใช้จาก ฝายน้ำล้นขนาดเล็กกั้นคลองยางที่ไหลผ่านหมู่บ้าน ซึ่งทราบมาว่า ในพื้นที่ทำการเกษตรของหมู่บ้านนั้น ได้แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรก เป็นพื้นที่การใช้น้ำจากชลประทาน โดยมีเครื่องสูบน้ำพลังไฟฟ้า สูบน้ำจากฝายผ่านคลองส่งน้ำไปยังพื้นที่ทำการเกษตร และส่วนที่สอง เป็นพื้นที่การใช้น้ำนอกชลประทาน จึงเป็นการทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว

1.1.6 ระบบบริการพื้นฐาน

- 1) การขนส่ง ชุมชนใช้การรับจ้างเหมาบริการขนส่งสินค้า การเดินทาง และรถโดยสารประจำทาง
- 2) การไฟฟ้า มีระบบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้บริการไฟฟ้าหมู่บ้าน
- 3) การประปา มีระบบประปาหมู่บ้าน โดยบริหารจัดการโดยชุมชนหมู่บ้านเอง
- 4) โทรศัพท์ มีระบบอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน มีโทรศัพท์เคลื่อนที่เกือบทุกครัวเรือน

1.1.7 เขตการปกครอง

ตำบลนาดี มีพื้นที่เขตการปกครองจำนวน 132 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 94,876 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตอุทยานและป่าสงวนแห่งชาติ เขตที่อยู่อาศัย และเขตการเกษตร หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาดี ทั้งหมด 15 หมู่บ้าน โดยหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองของ อปท.อื่นบางส่วน ได้แก่ หมู่ที่ 1,3,4 (บางส่วนอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาดี)

1.1.8 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

ตารางที่ 2.1 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

กลุ่มอายุ (ปี)	ชาย	หญิง	รวม	ชายร้อยละ	หญิงร้อยละ
น้อยกว่า ๑ ปี	8	5	13	0.26	0.16
1 ปี – 2 ปี	42	31	73	1.35	0.98
3 ปี – 5 ปี	119	99	218	3.81	3.13
6 ปี – 11 ปี	248	244	492	7.94	7.71
12 ปี – 14 ปี	146	117	263	4.68	3.70
15 ปี – 17 ปี	144	139	283	4.61	4.39
18 ปี – 25 ปี	435	370	805	13.93	11.69
26 ปี – 49 ปี	1,197	1,276	2,473	38.34	40.33
50 ปี – 60 ปี	444	483	927	14.22	15.27
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	339	400	739	10.86	12.64
รวม	3,122	3,164	6,286	100.00	100.00

ที่มา : <http://www.nadee-sao.go.th>

จากตาราง 2.1 แสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาดี ที่ได้จำแนกตามเพศและช่วงอายุ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่าบริบทโดยรอบอำเภอชาติภูมิมีสภาพพื้นฐานเหมาะแก่การทำเกษตร จึงทำให้ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26 ปี – 49 ปี ศูนย์เรียนรู้ อำเภอชาติ ตั้งอยู่ที่บริเวณเขตพื้นที่นี้จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่เป็นแหล่งในการศึกษาเรียนรู้ของคนในพื้นที่

1.2 บริบทศูนย์เรียนรู้ อำเภอชาติ

1.1.1 ความเป็นมา

ศูนย์การเรียนรู้ อำเภอชาติ ตั้งอยู่เลขที่ 12 หมู่ 13 หมู่บ้านสระแทน ต.นาดี อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี พื้นที่จำนวน 30 ไร่ ในปี พ.ศ.2553 ได้รับเกียรติเป็นครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของหมู่บ้านสระแทน และปีเดียวกันได้รับเกียรติอย่างสูงสุดจากนายอำเภอชาติ นายบรรจง สิงทพ ให้เป็น “ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอชาติ” ในการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นต้นแบบถ่ายทอดไปสู่ประชาชนเด็กเยาวชนในพื้นที่ โดยจัดกิจกรรมแบบห้องเรียนธรรมชาติ ห้องเรียนที่มีชีวิตใน “๕ กิจกรรม ตามรอยพ่อหลวง ผู้ครองใจปวงประชา” จนถึงปัจจุบัน

กรมการปกครอง(2553)ได้กำหนดนโยบายเน้นหนัก ในปี 2553 ให้มีการขยายผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปสู่ประชาชนให้เห็นผลเป็นรูปธรรม จึงกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอ ขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

- 1) อำเภอที่มีศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงหรือศูนย์อื่นๆ ในลักษณะใกล้เคียงกัน ให้ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ระดับอำเภอ
- 2) อำเภอที่ไม่มีศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ฯ ตามศักยภาพของอำเภอ
- 3) ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะทำงานภายในศูนย์อย่างน้อย 3 ด้าน ประกอบด้วย คณะทำงานด้านบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมและด้านสถานที่ โดยใช้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (กบอ.) เป็นองค์กรขับเคลื่อนหลัก และพิจารณาแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติม

จากหัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนหน่วยทหารในพื้นที่ องค์กรพัฒนาเอกชนปราชญ์ชาวบ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

4) *กิจกรรมภายในศูนย์ฯ* ควรเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริการจัดทำศูนย์สาธิตด้านต่างๆ เป็นศูนย์ประสานการฝึกอบรมอาชีพและการขยายผลไปสู่ประชาชนหรือหมู่บ้านในอำเภอและกิจกรรมด้านอื่นๆ ตามสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ

1.1.2 *ฐานการเรียนรู้*

มีฐานการเรียนรู้ครบทั้ง 3 ได้แก่ ฐานเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ในแต่ละฐานการเรียนรู้นั้นมีวิทยากรประจำฐานเรียนรู้ มีการบรรยาย การสาธิตและการฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย 9 ฐานกิจกรรม ดังนี้

- 1) *ฐานเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ* ได้แก่ ฐานเรียนรู้คนมีน้ำยา ฐานเรียนรู้คนเอาถ่าน ฐานเรียนรู้คนรักทุ่ง และฐานเรียนรู้หมูลุม
- 2) *ฐานเรียนรู้ด้านสังคม* ได้แก่ ฐานเรียนรู้คนรักสุขภาพ และฐานเรียนรู้คนกตัญญู
- 3) *ฐานเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม* ได้แก่ ฐานเรียนรู้คนรักป่า ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4

อย่าง

ฐานเรียนรู้คนรักน้ำ และฐานเรียนรู้คนรักแม่ธรณี

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่าบริบทศูนย์เรียนรู้อำเภอชาติ แต่งตั้งในเป็นศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอชาติ ในการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นต้นแบบถ่ายทอดไปสู่ประชาชนเด็กเยาวชนในพื้นที่ และมีฐานเรียนรู้ครบทั้ง 3 ด้าน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

2. แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้

2.1 ความหมายของศูนย์เรียนรู้

หน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายศูนย์เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานในการส่งเสริมและสนับสนุนแก่ชุมชนรวมไปถึงการตอบสนองความต้องการของชุมชนหรือกลุ่มคนดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ความหมายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนว่า หมายถึง ศูนย์ที่เกิดจากการบูรณาการระหว่างศูนย์เรียนรู้หรือแปลงเรียนรู้ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยขยายผลจากศูนย์เรียนรู้ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมของเกษตรกรและผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตร ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีกิจกรรมลักษณะเดียวกัน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2558)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย ได้นิยามศูนย์เรียนรู้ชุมชนว่า สถานที่ที่เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ที่ปัจจุบันนิยมจัดตั้ง ขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ ประชาชนในชุมชน เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้ที่สนใจภายนอกชุมชน โดยเป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เน้นถ่ายทอดความรู้และเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตและกิจกรรมการ พัฒนาของชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2553)

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ให้ความหมายศูนย์เรียนรู้ชุมชนว่า เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ความรู้ของชุมชน ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้าง โอกาส ในการเรียนรู้ ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และ เอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการเรียนรู้ของชุมชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อ วิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง เป็นศูนย์เรียนรู้ของ ประชาชนที่ดำเนินการ โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของศูนย์เรียนรู้ดังนี้ ตามแนวคิดศูนย์เรียนรู้ หมายถึง สถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็น

สถานที่ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ ตามความต้องการของประชาชนในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์

2.2 ลักษณะศูนย์เรียนรู้ของภาครัฐ

ชูฉันทน์ พานิช (2554) กล่าวว่าศูนย์เรียนรู้ที่ภาครัฐ ได้สนับสนุนและส่งเสริมมีมากมายหลายประเภท ขึ้นอยู่กับภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงาน อย่างไรก็ตามในที่นี้กล่าวถึงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สามารถจำแนกได้ 4 ประเภทคือ

2.2.1 ศูนย์เรียนรู้ ICT ชุมชน เป็นศูนย์ที่ชุมชนดูแลและบริหารจัดการศูนย์เอง โดยมีกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพี่เลี้ยงในการส่งเสริมและสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ประจำศูนย์ เช่นคอมพิวเตอร์ โดยสถิติจังหวัดทุกจังหวัดเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและการพัฒนา รวมทั้งประสานงานในพื้นที่ เมื่อชุมชนใดมีความพร้อมแล้วกระทรวงก็จะส่งมอบให้ชุมชนดูแลต่อไป

2.2.2 ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมโดยกรมการพัฒนาชุมชน มุ่งให้เป็นศูนย์ของประชาชนเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งพัฒนาแบบพึ่งตนเอง โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ด้านต่างๆของชุมชนเป็นศูนย์กลางของการรวบรวมข้อมูล

2.2.3 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนคือ ศูนย์รักของศูนย์เครือข่ายหรือศูนย์เรียนรู้เฉพาะทางให้บริการเรียนรู้ด้านการเกษตร ทางด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง แสนสนุก และส่งเสริมโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.4 นิคมเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการรวมกลุ่มสมาชิกตามหลัก เข้าที่ดินแปลงรวม ระยะยาวจากสำนักงานส่งเสริมการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร มีลักษณะการดำเนินงานคือมีการจัดรูปการใช้ที่ดินทั้งแปลงอย่างเป็นระบบ

จากลักษณะศูนย์เรียนรู้ของภาครัฐที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า ศูนย์เรียนรู้ของภาครัฐ ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมโดยภาครัฐ ส่วนใหญ่จะจัดตั้งในพื้นที่ของชุมชน อาจเป็นพื้นที่สาธารณะของหมู่บ้านหรือของภาคเอกชนที่ยกให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสาธารณะ โดยศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาดี จัดว่าเป็นหนึ่งในศูนย์เรียนรู้ของภาครัฐ

2.3 โครงสร้างของศูนย์เรียนรู้ ประกอบด้วย

2.3.1 คณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้แทนจากผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กร เครือข่ายองค์กร ชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน อาสาสมัคร โดยมาจากการคัดเลือกของชาวบ้านเองและชาวบ้าน ซึ่งคณะกรรมการจะร่วมมือกันวางแผนและดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้ร่วมกันกำหนด เพื่อระดมพลังให้เกิดการเรียนรู้และบริหารจัดการในศูนย์เรียนรู้ ให้สามารถดำเนินการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ที่ปรึกษา เป็นภาคีการพัฒนาภาครัฐเช่นพัฒนาชุมชน การศึกษานอกโรงเรียน เกษตร สาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.3 ระเบียบข้อบังคับ ซึ่งคณะกรรมการ ได้จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็น แนวทางในการบริหารศูนย์เรียนรู้

2.3.4 สถานที่ อาจจะอยู่ในห้องของอาคารอบต. บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านผู้นำบ้านป่าชาว บ้านสารวัตร ใต้ต้นไม้ศาลากลางบ้าน ซึ่งเป็นสถานที่ให้พบปะ ประชุมทำงานกันได้ ตลอดเวลา ให้เป็น สถานที่ที่เป็นลักษณะของการรวมตัวกัน

2.3.5 การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกมีการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์เรียนรู้สามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3.6 งบประมาณ เพื่อพัฒนาคณะกรรมการของศูนย์เรียนรู้ไม่สามารถทำงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

จากโครงสร้างของศูนย์เรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า โครงสร้างของศูนย์ เรียนรู้ ประกอบด้วย คณะกรรมการ ที่ปรึกษา ระเบียบข้อบังคับ สถานที่ การบริหารจัดการศูนย์ เรียนรู้ และงบประมาณ

2.4 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริการเบ็ดเสร็จ

การรวบรวมบริการในด้านต่างๆ ให้บริการที่แห่งนี้เพียงจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ซึ่งสามารถ ดำเนินการภายในหน่วยงานหรือหลายๆหน่วยงาน รวมกันให้บริการ แบ่งออกเป็น 2 ความหมาย similarity approach ซึ่งหมายถึงการบริการข้อมูลจากผู้ให้บริการที่มาจากหน่วยงานที่แตกต่างกัน แบบมีลักษณะการให้บริการในแบบเดียวกัน สามารถนำมารวมกันในการภายในศูนย์บริการจะให้มี การบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ส่วนอีกแนวคิดคือ complementarity approach หมายถึง การ

ให้บริการที่มีลักษณะการให้บริการที่ต่างกัน แต่มีผู้ใช้บริการเหมือนกันสามารถนำมารวมกันบริหารภายในศูนย์รวมบริการ และจัดให้มีการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เช่น การบริการด้านความรู้ต่างๆแก่นักศึกษา การบริการด้านภาษีต่างๆแก่ผู้เสียภาษี เป็นต้น

ในทางส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรได้นำแนวคิดการบริการเบ็ดเสร็จ (one-stop saving) มาประยุกต์ใช้ซึ่งจะต้องการบริหารบุคลากร เวลา แหล่งข้อมูลให้เกิดการบริการอย่างรวดเร็วตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรระยะเวลาที่จำกัด ยังเห็นได้จากการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในการจัดตั้ง ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล(ศบกด.) ของกรมส่งเสริมการเกษตรในช่วง พ.ศ. 2543 เพื่อให้ภาคประชาชนร่วมกันวางแผนพัฒนากิจการเกษตรกับภาครัฐ ในด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การปรับปรุงมูลค่าสินค้า การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้กับเกษตรกรในชุมชนตนเอง โดยมีลักษณะการดำเนินการแบบบูรณาการของภาครัฐโดยกรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับภาคประชาชน ซึ่งปัจจุบันมีภารกิจในการบริหารจากกรมส่งเสริมการเกษตรไปอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากนั้น การดำเนินงานของรูปแบบนี้ยังเห็นได้ชัดเจนจากการจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) ที่มีแนวคิดการให้บริการความรู้ทางการเกษตรไว้ ณ จุดใดจุดหนึ่งในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานของ ศพก. เรียกว่าเป็นวิถีโอพัฒนาการของการบริการทางส่งเสริมการเกษตรจากเดิมที่เน้น การให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ของ ศบกด. จนทำให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีการผลิต สามารถผลิตสินค้าการเกษตรที่ได้ จึงเปลี่ยนการบริการแบบเบ็ดเสร็จการบริการความรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ของ ศพก.

2.1.4 ลักษณะสำคัญของรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรแบบการบริการเบ็ดเสร็จ

สมจิตร โยระคง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2556) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการส่งเสริมการเกษตรแบบการบริการเบ็ดเสร็จและละเอียดไว้ดังนี้

- 1) การมีจุดให้บริการที่สะดวก ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชุมชน ซึ่งสถานที่ควรเป็นพื้นที่ในชุมชน และเป็นที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนที่เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการได้อย่างสะดวก โดยทั่วไปจะเป็นฐานในการเรียนรู้

2) การมีเกษตรกรต้นแบบ ในจุดให้บริการซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นปราชญ์ชาวบ้าน เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับ เป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรรายอื่น โดยบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ให้บริการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ณ จุดที่ให้บริการ

3) การมีหลักสูตรการยื่นที่ชัดเจน ทั้งเนื้อหา วิธีการ และแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนในชุมชนที่เข้ามารับบริการ

4) การเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยเกษตรกรที่เข้ารับการบริการจะต้อง ปฏิบัติจริงเรื่องการในการเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบที่เป็นวิทยากรในการเรียนรู้ต่างๆ

5) การบริหารงานร่วมกัน ระหว่างรัฐและประชาชนที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการการบริหารศูนย์จากภาคประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหา

6) แผนการพัฒนาที่เกิดจากชุมชน โดยภาครัฐและภาคประชาชนจะต้องร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุม ทั้งด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม มา วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเพื่อกำหนดแผนการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการที่ แท้จริงของชุมชน

จากแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรแบบการบริการเบ็ดเสร็จที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรแบบการบริการเบ็ดเสร็จนั้นเป็นการบูรณาการ ร่วมกันระหว่างภาครัฐ และประชาชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้เป็นตัวขับเคลื่อน โดยให้บริการความรู้ ทางการเกษตรไว้ ณ จุดใดจุดหนึ่งในพื้นที่

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้

3.1 การดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้

ศราวิน ชินวงศ์ (2561) กล่าวว่าองค์ประกอบของศูนย์เรียนรู้ชุมชนประกอบด้วย โครงสร้าง และการบริหาร บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่ ทรัพยากรการเรียนรู้ และโครงการและกิจกรรมต่างๆ

การบริหารจัดการในด้านต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล มีแนวทางจัดการอยู่ 4 ด้าน ดังนี้

3.1.1 ด้านบุคลากร

การบริหารบุคลากร หรือปัจจุบันเรียกว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นศิลปะในการจัดการ

เกี่ยวกับตัวบุคคลในองค์การ โดยให้มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้ การวางแผนบุคลากร การสรรหา การพัฒนา การชำระรักษา และการประเมินบุคลากร

3.1.2 ด้านงบประมาณ

งบประมาณเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการด้านค่าใช้จ่าย ตลอดจนควบคุมการดำเนินงานด้านงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดหา การดำเนินการ และการควบคุมการดำเนินงาน

3.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่

การบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ การจัดการให้ทุกอย่างขององค์การ สามารถสนับสนุน การดำเนิน การของบุคลากรได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการบริหารใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมถึงการกำหนดความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย การบำรุงรักษาและการจำหน่าย

3.1.4 ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นการจัดการเพื่อดำเนินการขององค์การให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ของสามารถแบ่งได้เป็นเป็น 4 ด้านประกอบด้วย

- 1) ในด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วยงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การแนะแนวการศึกษาและการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 2) ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยภารกิจด้านการจัดทำและเสนอขอ งบประมาณการจัดสรรงบประมาณการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงานการระดม ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาการบริหาร การเงินการบริหารบัญชีและการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

3) การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยภารกิจด้านการวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่งการสรรหาและการบรรจุการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วินัยและการรักษาวินัย

4) การบริหารทั่วไป ประกอบด้วยภารกิจด้านการดำเนินงานธุรการการประสานและพัฒนาเครือข่ายการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรงานเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยการประชาสัมพันธ์การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน การศึกษาของบุคคลชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันงานประสานราชการและงาน บริการสาธารณะ

จากการดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่าการบริหารจัดการ ในศูนย์การเรียนรู้มีแนวทางจัดการอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และด้านการบริหารจัดการ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

4.1 แนวคิดหลักในการพัฒนากลุ่มและองค์กรการเกษตร

4.1.1 การขับเคลื่อนตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มและองค์กร การเกษตร

ต้องมีการขับเคลื่อนการพัฒนากิจกรรมกลุ่มและธุรกิจกลุ่มภายใต้การนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินงานพัฒนาทั้งในระดับครอบครัวเกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร

4.1.2 การทำงานแบบมีส่วนร่วม สนับสนุนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งใน กระบวนการพัฒนาและการตัดสินใจโดยมีการพัฒนาอย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ที่เริ่มต้นจากการพึ่งตนเองระดับครอบครัวให้ได้ก่อนแล้วจึงพัฒนาไปสู่การรวมกลุ่มพึ่งพากันและ กัน และสร้างเครือข่ายการพัฒนาเชื่อมโยงสู่ภายนอก

4.1.3 การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม

การมุ่งเน้นการพัฒนาโดยปรับวิธีคิดและวิธีการพัฒนาของสมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่ม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมและธุรกิจกลุ่มจากเดิมที่มีลักษณะแบบแยกส่วน ต่างคนต่างทำตามภารกิจและหน้าที่ มาเป็นแบบบูรณาการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาเป็นวิธีคิดและวิธีการพัฒนาแบบองค์รวมภายใต้ศักยภาพและความสามารถแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4.1.4 การพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง

การพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางโดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรครอบครัว เกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิชากิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีขีดความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาดและสามารถพึ่งพาตนเองได้

4.1.5 การพัฒนาตามความเหมาะสมของภูมิศาสตร์สังคม

การพัฒนาที่มีการเชื่อมโยงวิถีชีวิตเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง ภายใต้ความเหมาะสมของภูมิศาสตร์สังคม แต่ละท้องถิ่นที่พิจารณาจากความแตกต่างของความหลากหลายทางธรรมชาติ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมของพื้นที่ และวิถีชีวิตของชุมชนและสังคม

จากแนวคิดหลักดังกล่าวมีผลทำให้สมาชิกกลุ่มมีการรวมกลุ่มพึ่งพากันและกัน และสามารถขยายเครือข่ายการพัฒนาเชื่อมโยงสู่ภายนอก ที่อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาที่เอาคนเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงทุกมิติที่เชื่อมโยงทางด้านวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง การสร้างสมดุลความมั่นคง ความเป็นธรรม และความยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

4.2 ปัจจัยสำคัญในการพัฒนากลุ่มและองค์กรการเกษตร

เอมอร์ อังสุรัตน์(2554) กล่าวว่าปัจจัยสำคัญในการพัฒนากลุ่มและองค์กรการเกษตรแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยที่กลุ่มและองค์กรการเกษตรที่มีวิธีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวัฒนธรรมอย่างมีแบบแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์กร

4.2.1 ปัจจัยภายในที่มีผลในการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและองค์กรการเกษตร

ปัจจัยภายในที่สำคัญและมีผลในการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและองค์กรการเกษตรนั้นมี 3 ประการดังนี้

1) *โครงสร้างของกลุ่ม* กลุ่มและองค์การการเกษตรที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการกำหนดโครงสร้างของกลุ่มที่ชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกันของสมาชิก ทั้งนี้โครงสร้างของกลุ่มประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มที่แสดงถึงคณะกรรมการบริหารของกลุ่มว่า ประกอบด้วยใคร และแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในงานใด วัตถุประสงค์ พันธกิจ ภารกิจกลุ่ม แล้วก็วนการทำงาน ร่วมตลอดจนถึงสภาพในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งการกำหนดโครงสร้างของกลุ่มเหล่านี้ต้องเป็นเป้าหมายทั้งระยะยาวและระยะสั้น

2) *วัฒนธรรมการทำงาน* ของสมาชิก ลักษณะของกลุ่มและองค์การการเกษตรที่มีประสิทธิภาพนั้น มีวัฒนธรรมการทำงานของสมาชิกดังนี้

(1) *สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม* มีความผูกพันต่อกลุ่ม มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมอย่างแท้จริง มีความเชื่อและยอมรับในคุณค่าและเป้าหมายของกลุ่ม มีความตั้งใจและความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม

(2) *หากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นภายในกลุ่มและมีการถกเถียงกันมากกลุ่ม* และองค์การการเกษตรที่ดีควรเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจารณ์ที่ต้องเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ และให้ความรู้สึกสบายใจมากกว่าเกิดความเครียดในกลุ่ม

(3) *มีการพัฒนาความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล* ที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและมีคุณค่าในกลุ่มหรือองค์การการเกษตรนั้นๆ

(4) *มีการประชุมพิจารณาผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ* เพื่อทบทวนและได้ข้อแก้ไขในการปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

3) *ภาวะความเป็นผู้นำ* ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสร้างแรงบันดาลใจ ความเชื่อมั่น และความศรัทธาที่เหนือพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มในการบริหารจัดการให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือองค์การการเกษตรนั้นๆ ซึ่งภาวะผู้นำในแต่ละกลุ่มจำเป็นต้องพิจารณาควบคู่กับภาวะผู้ตามหรือภาวะของสมาชิกกลุ่ม อนึ่ง

การที่บุคคลจะเป็นผู้นำได้ขึ้นอยู่กับหลายทาง เช่น เกิดขึ้นจากพรสวรรค์เฉพาะตัว เกิดจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจ และการเป็นผู้นำโดยการอาสาเข้าไปดำรงตำแหน่งผู้นำด้วยตนเอง

นอกจากนี้การพัฒนาคนที่จะเป็นผู้นำที่ดีจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานทางด้านจิตวิทยา มนุษย์สัมพันธ์ และการบริหารงานผสมผสานเข้าด้วยกัน โดยที่กลุ่มและองค์การการเกษตร พบว่าผู้นำเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ 2 ประการ คือ คุณสมบัตินิสัยส่วนตัว และคุณสมบัติในการปฏิบัติงาน

4.2.2 ปัจจัยภายนอกที่มีผลในการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและองค์การการเกษตร มี 3 ประการดังนี้

(1) *กระแสโลกาภิวัตน์* การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์ ภายใต้อิทธิพลของความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีนาโนเทคโนโลยี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการขนส่งที่ส่งผลให้มีการเดินทางทั้งเพื่อการท่องเที่ยวและทำธุรกิจต่างๆ ความเจริญก้าวหน้าด้านสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(2) *นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง* จากนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลถึงการพัฒนากิจกรรมและธุรกิจของกลุ่มและองค์การการเกษตร ประกอบด้วยมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจภาคเกษตรและเกษตรกร มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติและคนไทย การเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ การสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับ การสร้างมาตรการและเร่งสร้างระบบประกันความเสี่ยงราคาของสินค้าเกษตร รวมถึงการจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายและวางแผนพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นระบบ และมีระบบการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกร รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

(3) *การประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย* ในกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มและองค์การการเกษตรในชุมชนนอกจากมีการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบโครงสร้างกลไก และกระบวนการบริหารเพื่อการพัฒนากิจกรรมและธุรกิจของกลุ่มภายใต้การ

สนับสนุนของราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และชุมชน รวมถึงภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความจำเป็นต้องประสานความร่วมมือในลักษณะที่ ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนเพื่อนำจิตความสามารถและศักยภาพของชุมชนเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่เป็นฐานรากของการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม

จากแนวคิดหลักในการพัฒนากลุ่มและองค์กรการเกษตรที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่าการพัฒนากลุ่มและองค์กรการเกษตรแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายในประกอบด้วยโครงสร้างของกลุ่ม วัฒนธรรมการทำงานของสมาชิก และภาวะความเป็นผู้นำ และปัจจัยภายนอกประกอบด้วย กระแสโลกาภิวัตน์ นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง และการประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.3 รูปแบบของการจัดการความรู้ของศูนย์เรียนรู้

ธวัชพันธ์ พานิช (2554) กล่าวว่ารูปแบบการจัดการความรู้ของศูนย์เรียนรู้ของภาครัฐ มีกระบวนการและวิธีการที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ สามารถสรุปรูปแบบได้ 9 ประเด็นดังนี้คือ

4.3.1 การวิเคราะห์ความต้องการความรู้ของสมาชิกในกลุ่มหรือชุมชน ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสอบถามความต้องการของสมาชิกในกลุ่มและชุมชนว่าต้องการความรู้อะไรบ้างในอาชีพหลัก และต้องการอาชีพเสริมอะไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการความรู้ได้ตรงกับความต้องการ

4.3.2 การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ดำเนินการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้ของศูนย์เรียนรู้ให้ชัดเจนจากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ความต้องการไว้แล้ว โดยให้คณะกรรมการและสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดดังกล่าว

4.3.3 การสำรวจความรู้เดิมที่มีอยู่ มีการสำรวจผู้รู้ ผู้ชำนาญ ผู้เก่งในอาชีพต่างๆ ในชุมชนว่าอยู่ที่ไหนบ้าง มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านใดบ้าง โดยเฉพาะองค์ความรู้ที่ศูนย์เรียนรู้มีความถนัดและความชำนาญ อาจต้องมีการสำรวจเพื่อเป็นวิทยากรประจำศูนย์

4.3.4 การสำรวจแหล่งความรู้และรวบรวม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ส่วนที่ขาด ดำเนินการสำรวจแหล่งความรู้ที่สมาชิกมีความต้องการและความรู้ที่จำเป็นสำหรับชุมชน โดยสำรวจทั้งในและนอกชุมชน แล้วนำมาคัดเลือกแหล่งความรู้ที่เหมาะสมกับชุมชน

4.3.5 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ โดยนำสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่มผู้สนใจ โดยให้ผู้รู้ในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้นำการสนทนา มีการจัดบันทึกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไว้เป็นเอกสาร และควรจัดอย่างสม่ำเสมอ

4.3.6 การนำความรู้มาใช้ประโยชน์ นำความรู้ที่ได้จากการสำรวจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับตนเองแล้วนำมาแลกเปลี่ยนอีกครั้ง บันทึกองค์ความรู้ที่ค้นพบไว้จะทำให้มีการหมุนเวียนความรู้ไม่รู้จบ

4.3.7 การจัดเก็บความรู้ มีการคัดเลือกองค์ความรู้ที่ดี ถอดบทเรียนและเก็บไว้เป็นองค์ความรู้ของชุมชน สามารถสืบค้นได้ทั้งในรูปเอกสาร สิ่งพิมพ์ และอื่นๆ โดยให้คนในชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้ได้

4.3.8 การสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติ นำองค์ความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์และสรุปเป็นหมวดหมู่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติซึ่งอาจมีหลายองค์ความรู้สามารถเลือกนำไปใช้ได้โดยดูเงื่อนไขและข้อจำกัด

4.3.9 การคัดเลือกความรู้ที่ดีเก็บไว้เป็นสมบัติของชุมชน เป็นภูมิปัญญาของชุมชนที่ได้ค้นพบจากกระบวนการจัดการความรู้ โดยให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

จากรูปแบบการจัดการความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า การจัดการความรู้ต้องสำรวจความต้องการ สำรวจความต้องการ สำรวจแหล่งความรู้ จัดเก็บและสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบศูนย์เรียนรู้ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการ

ปราโมทย์ น้อยวัน (2554) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แยกตามรายด้านทั้ง 4 ด้านคือด้านบุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยด้านบุคลากร ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอด้านงบประมาณควรได้รับการจัดสรรจากรัฐและภาคชุมชนอย่างเหมาะสมด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ควรจัดให้เพียงพอต่อความต้องการด้านการบริหารจัดการ ควรเป็นในรูปแบบคณะกรรมการที่ได้รับเลือกจากชุมชนและมีการแบ่งโครงสร้างการทำงานอย่างเป็นระบบ

ศราวิน ชินวงศ์และคณะ(2561) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ.ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแยกตามรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุและอาคารสถานที่ และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านบุคลากร ควรให้เจ้าหน้าที่เป็นบุคคลในตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการและมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ด้านงบประมาณ ควรได้รับการจัดสรรจากภาครัฐและจากท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ด้านวัสดุและอาคารสถานที่ ควรจัดให้เพียงพอต่อการใช้งาน เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยในชุมชนบางปลา และด้านการบริหารจัดการ ควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกจากชุมชน และมีการแบ่งโครงการการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเป็นระบบ

ณรงค์ อภิธินัง(2551) วิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นขั้นตอนต่างๆ ขึ้นให้ข้อมูลข่าวสาร โดยเสียงตามสายอยู่ในระดับมาก ขึ้นรับฟังความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยพอ.ศูนย์ ขึ้นความร่วมมือโดยให้ครูมีส่วนในการคัดเลือกกรรมการอยู่ในระดับมาก ขึ้นเสริมอำนาจ โดยจัดทำแผนส่งเสริมการศึกษาของชุมชนตลอดชีวิตตลอดภาคอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหามี ดังนี้ กรรมการขาดประชุม กรรมการไม่มีความรู้ความเข้าใจ การจัดการศึกษาไม่ ตรงตามความต้องการชุมชน ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดจิตสำนึกใฝ่รู้ ไม่เห็นความสำคัญของศูนย์ ขาดงบประมาณ

อชิรญาณ์ ยันตพร (2552) วิจัยเรื่อง การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนบางขุนไทร ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ ศึกษาการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบางไทร เพื่อวางแนวทางในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและใช้เป็นแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่จะมีขึ้นในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันชุมชนมีศูนย์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านเกษตรอินทรีย์ ที่ได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ โดยหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนต้องไม่ชี้แนะหรือสั่งการ ปัญหาที่พบ คือ การขาดเอกสารทางวิชาการต่างๆ ขาดการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างความสนใจ และยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บุคคลภายนอกมาใช้บริการ และขาดระบบการประเมินผล ศูนย์ควรมีแนวทางในการสร้างเอกสาร คู่มือความรู้ เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ สร้างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและพัฒนา ระบบการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่าในการดำเนินการของศูนย์มี 4 ด้านคือด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ และด้านการบริหารจัดการ

5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา

ปัญญา จันทโคต (2557) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ชุมชนในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ชุมชน พบว่าปัจจัยภายใน ศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีผลต่อความสำเร็จเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้แก่ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ โครงสร้างและการบริหาร บุคลากร กิจกรรมและบริการ ทรัพยากรสารสนเทศและความรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ งบประมาณ ส่วนปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ชุมชน เรียงตามลำดับดังนี้ ปัจจัยด้านผู้นำชุมชน คนในชุมชน และหน่วยงานภายนอก

อนงค์ ชูชัยมงคล (2554) วิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำนักงาน กศน. จังหวัดอุทัยธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม มี

ความต้องการพัฒนาด้านบริหารจัดการมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความต้องการพัฒนาในเรื่องการวางแผน และการจัดทำโครงการ การประเมินโครงการ งานธุรการ การเงินบัญชี และพัสดุ การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการสื่อสารตามลำดับ

นงนุช กมล (2542) วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้ จัดศูนย์การเรียนรู้ เป็นเอกเทศ อยู่ในชุมชน องค์กร และผู้นำชุมชนมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมทั้งสายสามัญ อาชีพ และ ตามอัธยาศัย ครูเป็นผู้มีความรู้ เสียสละ อดทน มนุษย์สัมพันธ์ดี สร้างท้องถิ่นพัฒนาและส่งเสริม สนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวเกี่ยวกับการการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ พบว่ามี 2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์และ อาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างของกลุ่ม วัฒนธรรมการทำงานของสมาชิก ภาวะความเป็นผู้นำ และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง และการประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมกลุ่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากการวิจัยเชิงสำรวจเป็นหลัก และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการวิจัยเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ตามหัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้เข้ามศึกษาดูงาน

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในปี 2562 จำนวน 350 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย งานวิจัยนี้ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยกรณีทราบจำนวนประชากร ตามวิธีของ ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ คลาดคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าสูตรเลือกระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{350}{1 + 350(0.05)^2} \\ &= \frac{350}{1.875} \\ &= 186.67 \end{aligned}$$

ดังนั้น การทำวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 187 คน ของประชากรทั้งหมด

1.2 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้

1.1.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ คณะกรรมการ 10 คนสมาชิก 10 คนรวมทั้งสิ้น 20 คน โดยศึกษาประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1.1 ชนิดของเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม

2.1.2 ลักษณะข้อมูลเชิงปริมาณ

1) แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้ เลือกตอบ และคำถามที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยแบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ การศึกษา การประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรีโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

2.1.3 การพัฒนาเครื่องมือวิจัยของข้อมูลเชิงปริมาณ

1) ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางการจัดการศูนย์เรียนรู้ จากงานวิจัย บทความ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และ จัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย แล้วนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ทดสอบกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 30 คนจากนั้น จึงนำผลที่ได้มาทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability Consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปปรากฏว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach' Alpha) ผลจากการวิเคราะห์ตอนที่ 2 ได้เท่ากับ 0.894 และตอนที่ 3 ได้เท่ากับ 0.851

2.2 เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1 ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม

2.2.2 ลักษณะของเครื่องมือ มีลักษณะเป็นการสนทนากลุ่ม ในประเด็นแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

2.2.3 การพัฒนาเครื่องมือวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ

การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการนำเสนอประเด็นในการสนทนากลุ่มกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และเที่ยงตรงตามเนื้อหา จากนั้นได้ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์และเที่ยงตรงตามเนื้อหายิ่งขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 เตรียมเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม

3.1.2 กำหนดเวลาในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดแผนการเก็บข้อมูล และเก็บข้อมูล

3.1.3 เตรียมอุปกรณ์ ประกอบด้วย ปากกา ดินสอ

3.1.4 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล อธิบายถึงที่มาของการเก็บข้อมูล สร้างบรรยากาศ เพื่อความคุ้นเคย และสร้างความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นประโยชน์ และความสำคัญในการทำวิจัยครั้งนี้
- 3) ทบทวนความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูล โดยผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูล ความครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์
- 4) กล่าวขอบคุณ แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1.5 รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบจำนวน ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน และสรุปจำนวนแบบสอบถาม

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย

3.2.1 วางแผนการดำเนินการ

3.2.2 เลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ และสมาชิก

3.2.3 กำหนดทีมงาน ได้แก่ ผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จดบันทึก

3.2.4 สร้างคำถาม กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม

3.2.5 การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ในการดำเนินการ

3.2.6 กำหนดวันดำเนินการ ประสานงานนัดหมาย เชิญคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ และ

สมาชิก

3.2.7 ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม ดังนี้

- 1) ในช่วงแรกเริ่มจากการแนะนำตัว โดยการสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง
- 2) อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่ม
- 3) เกริ่นนำ เพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นกันเอง
- 4) เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเริ่มคุ้นเคยกัน จึงเริ่มคำถามในแนว การสนทนาที่จัดเตรียมไว้
- 5) หลังการสนทนาจบ ผู้ดำเนินการสรุปผล และวิเคราะห์ร่วมกัน
- 6) ปิดการสนทนากลุ่ม กล่าวขอบคุณ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติการวิจัย ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

4.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้

โดยการหาค่าเฉลี่ย (arithmetic means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ย

4.4 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

โดยการหาค่าเฉลี่ย (arithmetic means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ย

1) วิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ที่เหมาะสม จากการสนทนากลุ่ม นำมาจัดลำดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

4.5 เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

4.5.1 การแปลความหมายของระดับคะแนน ในตอนที่ 2 ได้แปลผลระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ขนาดชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

4.5.2 เกณฑ์การแปลความและการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

ระดับคะแนน 1.00 – 1.80	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด
ระดับคะแนน 1.81 – 2.60	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อย
ระดับคะแนน 2.61 – 3.40	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
ระดับคะแนน 3.41 – 4.20	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมาก
ระดับคะแนน 4.21 – 5.00	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรีผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาเรียนรู้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ามาเรียนรู้

ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพหลัก การประกอบอาชีพรอง สาเหตุที่เข้ามาเรียนรู้ช่องทางการรับรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีผลการวิเคราะห์ดังปรากฏตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาเรียนรู้

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
เพศ		
ชาย	104	55.6
หญิง	84	44.4
อายุ(ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	47	25.1
31-40 ปี	54	28.9
41-50 ปี	48	25.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 51	38	20.3
ค่าต่ำสุด = 11 ปี	ค่าเฉลี่ย = 38 ปี	
ค่าสูงสุด = 84 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 15.054	

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาเรียนรู้ด้านเพศ อายุ เพศ พบว่าร้อยละ 55.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 44.4 เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่าช่วงอายุที่เข้ามาศึกษาดูงานมากที่สุด ร้อยละ 28.9 มีอายุ 31-40 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.7 มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.1 มีช่วงอายุ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี รองลงมา ร้อยละ 13.9 มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมา ร้อยละ 4.3 มีช่วงอายุระหว่าง 61-70 ปี รองลงมา ร้อยละ 2.1 มีช่วงอายุ มากกว่าหรือเท่ากับ 70 ปี ตามลำดับ และมีอายุต่ำสุด 11 ปี อายุ สูงสุด 84 ปี มีค่าเฉลี่ย 38.41 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.054

ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษา

n = 187

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	48	25.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	45	24.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	53	28.3
ปริญญาตรี	34	18.2
มากกว่าปริญญาตรี	7	3.7

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นข้อมูลพื้นฐานของผู้มาเรียนรู้ด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา พบว่าร้อยละ 28.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมา ร้อยละ 25.7 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 24.1 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 18.2 ร้อยละ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 3.7 มีการศึกษามากกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 การประกอบอาชีพหลัก

n = 187

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	117	62.6
นักเรียน/นักศึกษา	25	13.4
พนักงานเอกชน	21	11.2
รับราชการ/พนักงานราชการ	6	3.2
อื่นๆ	18	9.6

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นข้อมูลพื้นฐานของผู้มาเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพหลัก

การประกอบอาชีพหลัก พบว่าร้อยละ 62.6 เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 13.4 นักเรียน/นักศึกษา รองลงมา ร้อยละ 11.2 พนักงานเอกชน รองลงมา ร้อยละ 9.6 อาชีพอื่นๆ รองลงมา ร้อยละ 3.2 รับราชการ/พนักงานราชการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 การประกอบอาชีพรอง

n = 187

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
อาชีพรอง (มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มีอาชีพรอง	119	63.6
เกษตรกร	47	25.1
รับจ้างทั่วไป	7	3.7
อื่นๆ	14	7.5

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นข้อมูลพื้นฐานของผู้มาเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพรอง

การประกอบอาชีพรอง พบว่าร้อยละ 63.6 ไม่มีอาชีพรอง รองลงมา ร้อยละ 17.6 เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 7.5 องค์กรชุมชน รองลงมา ร้อยละ 7.5 อาชีพอื่นๆ รองลงมา ร้อยละ 3.7 รับจ้างทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 สาเหตุที่เข้ามาเรียนรู้

n = 187

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
สาเหตุที่เข้ามาเรียนรู้(มากกว่า 1 ข้อ)		
อยากได้ความรู้	135	31.8
ฝึกทักษะ	130	30.6
หน่วยงานภาครัฐจัดมา	160	37.6

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสาเหตุที่เข้ามาเรียนรู้

สาเหตุที่เข้ามาเรียนรู้ ร้อยละ 37.6 อยากฝึกทักษะอาชีพ รองลงมา ร้อยละ 31.8 อยากได้ความรู้ รองลงมา ร้อยละ 30.6 ฝึกทักษะ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ช่องทางการรับรู้

n = 187

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ช่องทางการรับรู้(มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อน	151	40.2
หน่วยงานภาครัฐ	174	46.3
หน่วยงานภาคเอกชน	9	2.4
สื่อออนไลน์	42	11.2

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นข้อมูลพื้นฐานของผู้มาเรียนรู้ด้านช่องทางการรับรู้

ช่องทางการรับรู้ ร้อยละ 46.3 หน่วยงานภาครัฐ รองลงมา ร้อยละ 40.2 เพื่อน รองลงมา ร้อยละ 11.2 สื่อออนไลน์ รองลงมา ร้อยละ 2.4 หน่วยงานภาคเอกชน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้

ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ มีผลการวิเคราะห์ดังปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.7 ด้านบุคลากร

n = 187

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)			
1. ด้านบุคลากร						4.16	มาก	
1.1 มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ชัดเจน	0 (0.0)	0 (0.0)	27 (14.4)	81 (43.3)	79 (42.2)	4.28 (0.702)	มากที่สุด	6
1.2 มีความสามารถในการตอบข้อซักถาม	0 (0.0)	0 (0.0)	16 (8.6)	72 (3.8)	99 (52.9)	4.44 (0.648)	มากที่สุด	1
1.3 มีเพียงพอสมาชิกเข้าอบรม	0 (0.0)	0 (0.0)	50 (26.7)	85 (45.5)	52 (27.8)	4.10 (0.740)	มาก	8
1.4 มีมนุษย์สัมพันธ์ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	20 (10.7)	80 (42.8)	87 (46.5)	4.36 (0.668)	มากที่สุด	4
1.5 มีภาวะผู้นำ	0 (0.0)	0 (0.0)	15 (8.0)	82 (43.5)	90 (48.1)	4.40 (0.635)	มากที่สุด	2
1.6 เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี	0 (0.0)	25 (13.4)	76 (40.6)	80 (42.8)	6 (3.2)	3.36 (0.751)	ปานกลาง	10
1.7 แต่งกายเหมาะสม	0 (0.0)	0 (0.0)	20 (10.7)	88 (47.1)	79 (42.2)	4.32 (0.659)	มากที่สุด	5
1.8 ให้คำปรึกษาได้ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	14 (7.5)	90 (48.1)	83 (44.4)	4.37 (0.620)	มากที่สุด	3
1.9 ประสานงานกับผู้เข้าร่วมอบรมได้ดี	0 (0.0)	13 (7.0)	72 (38.5)	70 (37.4)	32 (17.1)	3.65 (0.845)	ปานกลาง	9
1.10 เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี	0 (0.0)	1 (0.5)	28 (15.0)	77 (41.2)	81 (43.3)	4.27 (0.730)	มากที่สุด	7

จากตารางที่ 4.7 ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการตอบข้อซักถาม ($\bar{X} = 4.44$) มีภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.40$) ให้คำปรึกษาได้ดี ($\bar{X} = 4.37$) มีมนุษยสัมพันธ์ดี ($\bar{X} = 4.36$) แต่งกายเหมาะสม ($\bar{X} = 4.32$) มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ชัดเจน ($\bar{X} = 4.28$) และเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี ($\bar{X} = 4.27$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ มีเพียงพอดต่อสมาชิกเข้าอบรม ($\bar{x} = 4.10$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ประสานงานกับผู้เข้าอบรมได้ดี ($\bar{x} = 3.65$) และ เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดีใน ($\bar{x} = 3.36$)

ตารางที่ 4.8 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

n = 187

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ						ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	(SD)		
2. ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่						4.31	มากที่สุด	
2.1 มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม	0 (0.0)	1 (0.5)	26 (13.9)	76 (40.6)	84 (44.9)	4.30 (0.723)	มากที่สุด	2
2.2 มีวัสดุครุภัณฑ์เพียงพอต่อการใช้สอยชัดเจน	0 (0.0)	3 (1.6)	32 (17.1)	77 (41.2)	75 (40.1)	4.20 (0.775)	มาก	4
2.3 มีระยะเวลาในการบรรยายที่เหมาะสม	0 (0.0)	5 (2.7)	26 (13.9)	76 (40.6)	80 (42.8)	4.24 (0.792)	มากที่สุด	3
2.4 มีบรรยากาศที่ร่มรื่นสะอาด และปลอดภัย	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (4.8)	73 (39.0)	105 (56.1)	4.51 (0.844)	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 4.8 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ มีบรรยากาศที่ร่มรื่นปลอดภัย ($\bar{X} = 4.51$) มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.30$) มีระยะเวลาในการบรรยายที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.24$)

มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ มีวัตถุประสงค์เพียงพอต่อการใช้สอยในระดับมาก
($\bar{x} = 4.20$)

ตารางที่ 4.9 ด้านงบประมาณ

n = 187

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ						ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด				
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)				
3. ด้านงบประมาณ						2.56	น้อย		
3.1 มีงบประมาณ สนับสนุนจากภาครัฐ	0 (0.0)	29 (15.5)	59 (31.6)	61 (32.6)	38 (20.3)	2.58 (0.983)	น้อย	1	
3.2 ได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	0 (0.0)	19 (10.2)	69 (36.9)	72 (38.5)	27 (14.4)	2.57 (0.861)	น้อย	2	
3.3 ชุมชนมีส่วนร่วมใน การสนับสนุนงบประมาณ	0 (0.0)	7 (3.7)	81 (43.3)	91 (48.7)	8 (4.3)	2.53 (0.641)	น้อย	3	

จากตารางที่ 4.9 ด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.56$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{x} = 2.58$) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.57$) และชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ ($\bar{x} = 2.53$)

ตารางที่ 4.10 ด้านการบริหารจัดการ

n = 187

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ						ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด				
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)				
4. ด้านการบริหารจัดการ						4.26	มากที่สุด		
4.1 มีการวางแผน ดำเนินงาน	0 (0.0)	1 (1.5)	19 (10.2)	99 (52.5)	68 (36.4)	4.25 (0.652)	มากที่สุด	2	
4.2 มีการจัดกิจกรรม ครบทั้ง 4 ด้าน	0 (0.0)	1 (0.5)	35 (18.7)	76 (40.6)	75 (40.1)	4.20 (0.756)	มาก	3	
4.3 เป็นตัวแทนที่มาจาก ท้องถิ่น เช่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน	0 (0.0)	0 (0.0)	19 (10.2)	87 (46.5)	81 (43.3)	4.33 (0.654)	มากที่สุด	1	

จากตารางที่ 4.10 ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ เป็นตัวแทนที่มาจากท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.33$) มีการวางแผนดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.25$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การจัดกิจกรรมครบทั้ง 4 ด้านในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$)

ตารางที่ 4.11 ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้(ความเหมาะสมของเนื้อหา)

n = 187

ประเด็น	ระดับความเหมาะสมของเนื้อหา							ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	(SD)			
5. ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม						4.36	มากที่สุด		
ฐานการเรียนรู้(เหมาะสม)									
5.1 ฐานเรียนรู้คนมีน้ำยา	0 (0.0)	7 (3.7)	19 (10.2)	57 (30.5)	104 (55.6)	4.38 (0.817)	มากที่สุด	5	
5.2 ฐานเรียนรู้คนเอาถ่าน	0 (0.0)	3 (1.6)	19 (10.2)	72 (38.5)	93 (49.7)	4.36 (0.73)	มากที่สุด	6	
5.3 ฐานเรียนรู้หมูหลุม	1 (0.5)	2 (1.1)	31 (16.1)	82 (43.9)	71 (38.0)	4.18 (0.780)	มาก	7	
5.4 ฐานเรียนรู้คนรักทุ่ง	0 (0.0)	6 (3.2)	35 (18.7)	100 (53.5)	46 (24.6)	3.99 (0.751)	มาก	9	
5.5 ฐานเรียนรู้คนรักสุขภาพ	0 (0.0)	3 (1.6)	11 (5.9)	33 (17.6)	140 (74.9)	4.66 (0.664)	มาก	8	
5.6 ฐานเรียนรู้คนกตัญญู	0 (0.0)	1 (0.5)	27 (14.4)	101 (54.0)	58 (31.0)	4.16 (0.674)	มากที่สุด	2	
5.7 ฐานเรียนรู้คนรักป่า	0 (0.0)	1 (0.5)	13 (7.0)	45 (24.1)	128 (68.4)	4.60 (0.642)	มากที่สุด	3	
5.8 ฐานเรียนรู้คนรักน้ำ	0 (0.0)	1 (0.5)	5 (2.7)	75 (40.1)	106 (56.7)	4.53 (0.580)	มากที่สุด	4	
5.9 ฐานเรียนรู้คนรักแม่ธรณี	0 (0.0)	4 (2.1)	8 (4.3)	84 (44.9)	91 (48.7)	4.40 (0.676)			

จากตารางที่ 4.11 ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้

ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหา ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เนื้อหาฐานเรียนรู้คนรักสุขภาพ ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) เนื้อหาฐานเรียนรู้คนรักป่า ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) เนื้อหาฐานเรียนรู้คนรักน้ำในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) เนื้อหาฐานเรียนรู้คนรักแม่ธรณีในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.40$) เนื้อหาฐานเรียนรู้คนมี

น้ำยาในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$) เนื้อหาฐานเรียนรู้คนเอาถ่านระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) เนื้อหาฐานเรียนรู้หมุหลุมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.18$) เนื้อหาฐานเรียนรู้คนกตัญญูในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.16$) เนื้อหาฐานเรียนรู้คนรักทุ่งในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.99$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้(ด้านการนำไปใช้ประโยชน์)

n = 187

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นการนำไปใช้ประโยชน์						ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (SD)		
5. ด้านเนื้อหาการฝึกอบรม ฐานการเรียนรู้(ใช้ประโยชน์)						4.38	มากที่สุด	
5.1 ฐานเรียนรู้คนมีน้ำยา	0 (0.0)	4 (2.1)	17 (9.1)	46 (24.6)	120 (64.2)	4.51 (0.750)	มากที่สุด	2
5.2 ฐานเรียนรู้คนเอาถ่าน	0 (0.0)	3 (1.6)	23 (12.3)	74 (39.6)	87 (46.5)	4.31 (0.748)	มากที่สุด	6
5.3 ฐานเรียนรู้หมุหลุม	1 (0.5)	7 (3.7)	28 (15.0)	92 (49.2)	59 (31.6)	4.07 (0.934)	มาก	9
5.4 ฐานเรียนรู้คนรักทุ่ง	0 (0.0)	13 (7.0)	32 (17.1)	61 (32.6)	81 (43.3)	4.12 (0.751)	มาก	8
5.5 ฐานเรียนรู้คนรัก สุขภาพ	0 (0.0)	2 (1.1)	28 (15.0)	39 (20.9)	180 (63.1)	4.46 (0.784)	มากที่สุด	3
5.6 ฐานเรียนรู้คนกตัญญู	0 (0.0)	3 (1.6)	32 (17.1)	87 (46.5)	65 (34.8)	4.14 (0.752)	มาก	7
5.7 ฐานเรียนรู้คนรักป่า	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (2.7)	54 (28.9)	128 (68.4)	4.66 (0.529)	มากที่สุด	1
5.8 ฐานเรียนรู้คนรักน้ำ	0 (0.0)	1 (0.5)	1 (0.5)	96 (51.3)	89 (47.6)	4.46 (0.541)	มากที่สุด	4
5.9 ฐานเรียนรู้คนรักแม่ ธรณี	0 (0.0)	1 (0.5)	8 (4.3)	86 (46.0)	92 (49.2)	4.44 (0.605)	มากที่สุด	5

จากตารางที่ 4.12 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการนำไปใช้ประโยชน์ของการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$) และเมื่อพิจารณา ในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ประเด็น ได้แก่ ฐานเรียนรู้คนรักป่า ($\bar{x} = 4.66$) ฐานเรียนรู้คนมีน้ำยา ($\bar{x} = 4.51$) ฐานเรียนรู้ควรรักษาสุขภาพ ($\bar{x} = 4.46$) ฐานเรียนรู้คนรักน้ำ ($\bar{x} = 4.46$) ฐานเรียนรู้คนรักแม่ธรณี ($\bar{x} = 4.44$) ฐานเรียนรู้คนเอาถ่าน ($\bar{x} = 4.31$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ฐานเรียนรู้คนกตัญญู ($\bar{x} = 4.14$) ฐานเรียนรู้คนรักทุ่ง ($\bar{x} = 4.12$) ฐานเรียนรู้หมูหลุม ($\bar{x} = 4.07$)

ตารางที่ 4.13 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการศูนย์เรียนรู้

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ยรวม)	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านบุคลากร	4.16	มาก	4
2. ด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่	4.31	มากที่สุด	2
3. ด้านงบประมาณ	2.56	น้อย	5
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.26	มากที่สุด	3
5. ด้านเนื้อหาการ ฝึกอบรมฐานการเรียนรู้	4.37	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 4.13 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ พบว่ามีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.31$) ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.26$) ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.37$) มี ประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.16$) และมีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 2.56$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

3.1 ปัจจัยภายใน

ประกอบด้วย โครงสร้างของกลุ่ม วัฒนธรรมการทำงาน และภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ มีผลการวิเคราะห์ดังปรากฏตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.14 โครงสร้างของกลุ่ม

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา							
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ความ	อันดับ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	(SD)	หมาย	
1. โครงสร้างของกลุ่ม						4.27	มากที่สุด	
1.1 ควรมีการวางแผน ดำเนินงาน	0 (0.0)	1 (0.5)	12 (6.4)	61 (32)	113 (60.4)	4.25 (0.652)	มากที่สุด	2
1.2 คณะกรรมการ ต้องเป็นผู้ที่มาจาก ตัวแทนท้องถิ่น	0 (0.0)	4 (2.1)	29 (15.5)	62 (33.2)	92 (49.2)	4.29 (0.806)	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 4.14 โครงสร้างของกลุ่ม

โครงสร้างของกลุ่ม พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายในด้านโครงสร้างของกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการต้องเป็นผู้ที่มาจากตัวแทนท้องถิ่นอยู่ ($\bar{x} = 4.29$) ควรมีการวางแผนดำเนินงาน ใน ($\bar{x} = 4.25$)

ตารางที่ 4.15 วัฒนธรรมการทำงาน

n = 187

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา							ความ หมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	(SD)			
2. วัฒนธรรมการทำงาน								มากที่สุด	
2.1 คณะกรรมการควร คัดเลือกมาจากคนในท้องถิ่น	0 (0.0)	4 (2.1)	23 (12.3)	53 (28.3)	107 (36.4)	4.42 (0.787)	มากที่สุด	2	
2.2 คณะกรรมการควรมี ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	0 (0.0)	2 (1.1)	17 (9.1)	64 (34.2)	104 (55.6)	4.44 (0.704)	มากที่สุด	1	
2.3 ควรเป็นศูนย์กลางใน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา สร้างเป็นมูลค่าเพิ่ม	0 (0.0)	0 (0.0)	19 (10.2)	75 (40.1)	93 (49.7)	4.40 (0.667)	มากที่สุด	3	

จากตารางที่ 4.15 วัฒนธรรมการทำงาน

วัฒนธรรมการทำงาน พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายในด้านวัฒนธรรมการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่ามีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน ($\bar{x} = 4.44$) คณะกรรมการควรคัดเลือกจากคนในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.41$) ควรเป็นศูนย์กลางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่ม ($\bar{x} = 4.40$)

ตารางที่ 4.16 ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

n = 187

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา						ความ หมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	(SD)		
3. ภาวะความเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง						4.31	มากที่สุด	
3.1 คณะกรรมการควรเป็นผู้มี ความรู้ ความเข้าใจ การจัดการ การจัดการความรู้	0 (0.0)	1 (0.5)	15 (8.0)	90 (48.1)	81 (43.3)	4.34 (0.698)	มากที่สุด	5
3.2 คณะกรรมการควรเป็นผู้มี ทักษะในการถ่ายทอดข้อมูลศูนย์	0 (0.0)	0 (0)	6 (3.2)	91 (48.7)	90 (52.4)	4.45 (0.560)	มากที่สุด	2
3.3 คณะกรรมการควรมีมนุษย์ สัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มาศึกษาดูงาน	0 (0.0)	1 (0.5)	9 (4.8)	79 (42.2)	98 (52.4)	4.47 (0.616)	มากที่สุด	1
3.4 คณะกรรมการศูนย์ควรให้ คำปรึกษาได้ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	17 (8.6)	89 (47.6)	81 (43.3)	4.34 (0.640)	มากที่สุด	4
3.5 คณะกรรมการศูนย์ควร ประสานงานกับผู้เข้าร่วมอบรม ได้ดี	0 (0.0)	6 (3.2)	48 (25.7)	78 (41.7)	55 (29.4)	3.97 (0.826)	มาก	7
3.6 คณะกรรมการศูนย์ควร เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (5.3)	90 (48.1)	87 (46.5)	4.41 (0.552)	มากที่สุด	3
3.7 คณะกรรมการศูนย์ควร เป็นนักประชาสัมพันธ์	0 (0.0)	6 (1.1)	26 (13.9)	82 (43.9)	73 (39.0)	4.19 (0.791)	มาก	6

จากตารางที่ 4.16 ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายใน ด้านภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.47$) คณะกรรมการควรเป็นผู้มีทักษะ ในการถ่ายทอดข้อมูล ($\bar{x} = 4.45$)

คณะกรรมการควรเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี ($\bar{x} = 4.41$) คณะกรรมการควรให้คำปรึกษาได้ดี ($\bar{x} = 4.34$) คณะกรรมการควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจการจัดการความรู้ (อยู่ที่ระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.19$) คณะกรรมการควรประสานงานกับผู้เข้าร่วมอบรมได้ดี ($\bar{x} = 3.97$)

ตารางที่ 4.17 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ปัจจัยภายใน

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ยรวม)	ความหมาย	อันดับ
1. ปัจจัยภายใน			
1. โครงสร้างของกลุ่ม	4.27	มากที่สุด	3
2. วัฒนธรรมการทำงาน	4.42	มากที่สุด	1
3. ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.31	มากที่สุด	2

จากตารางที่ 4.17 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ปัจจัยภายใน พบว่า ปัจจัยภายใน มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ วัฒนธรรมการทำงาน ($\bar{x} = 4.42$) ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.31$) และ โครงสร้างของกลุ่ม ($\bar{x} = 4.27$)

3.2 ปัจจัยภายนอก

ประกอบด้วย เทคโนโลยีสารสนเทศ นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง และความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ มีผลการวิเคราะห์ดังปรากฏตามตาราง ดังนี้

จากตารางที่ 4.18 เทคโนโลยีสารสนเทศ

n = 187

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการการพัฒนา						ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด				
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)				
1. เทคโนโลยีสารสนเทศ						3.12	ปานกลาง		
1.1 ควรนำเทคโนโลยีที่ เหมาะสม ผสมผสานกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ ถ่ายทอดองค์ความรู้	0 (0.0)	27 (10.7)	89 (47.6)	69 (36.9)	2 (1.1)	3.25 (0.706)	ปานกลาง	1	
1.2 ควรใช้สื่อสาร สนเทศเพื่อการ ประชาสัมพันธ์ผลงาน	0 (0.0)	50 (26.7)	91 (48.7)	43 (23.0)	3 (1.6)	2.99 (0.751)	ปานกลาง	2	

จากตารางที่ 4.18 เทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) และเมื่อพิจารณามีแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ควรนำเทคโนโลยี ที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ($\bar{x} = 3.25$) ควรใช้สื่อสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ผลงาน ($\bar{x} = 2.99$)

ตารางที่ 4.19 นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง

n = 187

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา						ความ หมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (SD)		
2. นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง						4.37	มากที่สุด	
2.1 ศูนย์เรียนรู้ควรจัด อบรมการส่งเสริมและพัฒนา อาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	26 (13.9)	67 (35.8)	94 (50.3)	4.36 (0.716)	มากที่สุด	2
2.2 ศูนย์เรียนรู้ควรเป็น ศูนย์กลางในการถ่ายทอด องค์ความรู้ให้สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาล	0 (0.0)	0 (0.0)	27 (14.4)	67 (35.8)	93 (55.6)	4.35 (0.704)	มากที่สุด	3
2.3 ศูนย์เรียนรู้ควรให้ ความรู้ในการสร้างรายได้ และศักยภาพทางเศรษฐกิจ	0 (0.0)	1 (0.5)	17 (9.1)	76 (40.6)	94 (50.3)	4.41 (0.653)	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 4.19 นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง

นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอกด้านนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ควรให้ความรู้ในด้านการสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก ($\bar{x} = 4.41$) ศูนย์เรียนรู้ควรจัดอบรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) ศูนย์เรียนรู้ควรเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$)

ตารางที่ 4.20 ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

n = 187

ประเด็น	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการการพัฒนา						ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด				
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)				
3. ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						3.80	มาก		
3.1 ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา	0 (0.0)	5 (2.7)	60 (32.1)	99 (52.9)	23 (12.3)	3.75 (0.700)	มาก	2	
3.2 ควรได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	0 (0.0)	13 (7.0)	61 (32.6)	74 (39.6)	39 (20.9)	3.74 (0.867)	มาก	3	
3.3 ควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ	0 (0.0)	13 (7.0)	50 (26.7)	67 (35.8)	57 (30.5)	3.90 (0.919)	มาก	1	

จากตารางที่ 4.20 ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) แล้วเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ศูนย์เรียนรู้มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.90$) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.75$) ศูนย์เรียนรู้ควรได้รับการสนับสนุน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.74$)

ตารางที่ 4.21 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ปัจจัยภายนอก

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ยรวม)	ความหมาย	อันดับ
2. ปัจจัยภายนอก			
1. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.12	ปานกลาง	3
2. นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง	4.37	มากที่สุด	1
3. ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.80	มาก	2

จากตารางที่ 4.21 ตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ปัจจัยภายนอก พบว่าปัจจัยภายนอก มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.37$) พบว่ามีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.80$) พบว่ามีประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.12$)

จากข้อมูลสรุปประเด็นความคิดเห็นพบว่ามีประเด็นที่จะนำไปทำ Focus Group อยู่ 3 ประเด็นคือ 1.ด้านงบประมาณ เนื่องจากมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด 2.ด้านวัฒนธรรมการทำงาน และ 3.ด้านนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด เพื่อนำมาหาแนวทางการพัฒนาในลำดับถัดไป

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบใช้วิเคราะห์เชิงเนื้อหาเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปได้ตามประเด็นตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.22 แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ (สนทนากลุ่ม)

ประเด็น	แนวทางการพัฒนา	วิธีการ	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1.ด้านงบประมาณ	- แนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ	- จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนแม่บทและเสนอของบประมาณจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรม และสิ่งที่ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ	- ประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมหรือจัดกิจกรรมที่ต้องการเสนอขอสนับสนุน - ระบุสิ่งที่ต้องการได้รับสนับสนุนงบประมาณ สิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม	- ได้รับงบประมาณ หรือมีงบประมาณเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพียงพอต่อการบำรุงซ่อมแซมและพัฒนาสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพื่ออำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรม

ประเด็น	แนวทางการพัฒนา	วิธีการ	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
2. ด้านบุคลากร/ วัฒนธรรมการทำงาน	-แนวทางการพัฒนา องค์ความรู้แก่คณะ กรรมศูนย์เรียนรู้	-ฝึกอบรม คณะกรรมการศูนย์ การเรียนรู้ -นำคณะกรรมการ ศึกษาดูงานนอก สถานที่เกี่ยวกับด้าน เศรษฐกิจพอเพียง -เชิญวิทยากรจาก ภายนอกมาฝึกอบรม ให้แก่คณะกรรมการ	-จัดให้มีการฝึก ปฏิบัติและวัด ความรู้ด้าน เศรษฐกิจพอเพียง ของคณะกรรมการ	-คณะกรรมการ ศูนย์มีความรู้ และ เข้าใจ สามารถ ถ่ายทอดความรู้ ได้มากขึ้น -ผู้มาศึกษาดูงานมี ความรู้และเข้าใจ มากขึ้นจากการ ได้รับการ ถ่ายทอดจาก คณะกรรมการ
3.ด้านนโยบายรัฐที่ เกี่ยวข้อง	- แนวทางการ พัฒนากิจกรรม ภายใต้การ สนับสนุนของรัฐ	- ฝึกอบรม และฝึก ปฏิบัติแก่ผู้เข้ามา ศึกษาดูงานด้านทักษะ อาชีพ เพื่อเสริมสร้าง ให้เกิดรายได้ที่ สอดคล้องกับนโยบาย ของรัฐ	-ฝึกปฏิบัติจาก วิทยากรภายนอกที่ มีความเชี่ยวชาญ หรือวิทยากรจาก ภาครัฐหรือเอกชน ฝึกอบรมเพิ่มทักษะ อาชีพ	-ผู้มาศึกษาดูงานมี ความรู้และเข้าใจ ในเรื่องทักษะ อาชีพ -สามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไป ประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้

จากตารางที่ 4.21 แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

พบว่า ได้แนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อ
เสนอของบประมาณ แนวทางการพัฒนาองค์ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ และแนวทางการ
พัฒนากิจกรรมภายใต้การสนับสนุนของรัฐ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีผลสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาเรียนรู้ ที่ศูนย์การเรียนรู้อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

1.1.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

1.1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

1.1.4 เพื่อศึกษาการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประชากร ดังนี้

1) ผู้ที่เข้ามาศึกษาคุณงานประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่เข้ามาศึกษาคุณงาน ศูนย์เรียนรู้ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ในปี 2562 จำนวน 350 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี จำนวน 187 คน

2) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คือ คณะกรรมการ 10 คนสมาชิก 10 คนรวมทั้งสิ้น 20 คน โดยศึกษาประชากรทั้งหมด

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่
แบบสอบถาม และแบบสนทนากลุ่ม

1) **แบบสอบถาม** มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้
เลือกตอบ และคำถามที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยแบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอนคือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ การศึกษา การประกอบอาชีพ
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้ อำเภอนาดิ จังหวัด
ปราจีนบุรี ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ อำเภอนาดิ จังหวัด
ปราจีนบุรี

2) **แบบสนทนากลุ่ม** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ อำเภอนาดิ
จังหวัดปราจีนบุรี

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ความคิดเห็นข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้ามาเรียนรู้

1) **เพศ** พบว่าร้อยละ 55.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 44.4 เป็นเพศหญิง

2) **อายุ** พบว่าช่วงอายุที่เข้ามาศึกษาดูงานมากที่สุด ร้อยละ 28.9 มีอายุ 31-40 ปี
รองลงมา ร้อยละ 25.7 มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.1 มีช่วงอายุ น้อยกว่า
หรือเท่ากับ 30 ปี รองลงมา ร้อยละ 13.9 มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมา ร้อยละ 4.3 มี
ช่วงอายุระหว่าง 61-70 ปี รองลงมา ร้อยละ 2.1 มีช่วงอายุ มากกว่าหรือเท่ากับ 70 ปี ตามลำดับ
และมีอายุต่ำสุด 11 ปี อายุสูงสุด 84 ปี มีค่าเฉลี่ย 38.41 ปี และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.054

3) **ระดับการศึกษา** พบว่าร้อยละ 28.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
รองลงมา ร้อยละ 25.7 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 24.1 มีการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 18.2 ร้อยละ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 3.7 มี
การศึกษามากกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

4) **การประกอบอาชีพหลัก** พบว่าร้อยละ 62.6 เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร รองลงมา
ร้อยละ 13.4 นักเรียน/นักศึกษา รองลงมา ร้อยละ 11.2 พนักงานเอกชน รองลงมา ร้อยละ 9.6
อาชีพอื่นๆ รองลงมา ร้อยละ 3.2 รับราชการ/พนักงานราชการ ตามลำดับ

5) การประกอบอาชีพรอง พบว่าร้อยละ 63.6 ไม่มีอาชีพรอง รองลงมา ร้อยละ 17.6 เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 7.5 องค์กรชุมชน รองลงมา ร้อยละ 7.5 อาชีพอื่นๆ รองลงมา ร้อยละ 3.7 รับจ้างทั่วไป ตามลำดับ

6) สาเหตุที่เข้ามาเรียนรู้ ร้อยละ 37.6 อยากฝึกทักษะอาชีพ รองลงมา ร้อยละ 31.8 อยากได้ความรู้ รองลงมา ร้อยละ 30.6 องค์กรชุมชน ตามลำดับ

7) ช่องทางการรับรู้ พบว่าร้อยละ 46.3 หน่วยงานภาครัฐ รองลงมา ร้อยละ 40.2 เพื่อน รองลงมา ร้อยละ 11.2 สื่อออนไลน์ รองลงมา ร้อยละ 2.4 หน่วยงานภาคเอกชน ตามลำดับ

1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้

1) ด้านบุคลากร พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการตอบข้อซักถาม ($\bar{x} = 4.44$) มีภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.40$) ให้คำปรึกษาได้ดี ($\bar{x} = 4.37$) มีมนุษยสัมพันธ์ดี ($\bar{x} = 4.36$) แต่งกายเหมาะสม ($\bar{x} = 4.32$) มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ชัดเจน ($\bar{x} = 4.28$) และเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี ($\bar{x} = 4.27$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ มีเพียงพอต่อสมาชิกเข้าอบรม ($\bar{x} = 4.10$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ประสานงานกับผู้เข้าอบรมได้ดี ($\bar{x} = 3.65$) และ เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดีใน ($\bar{x} = 3.36$)

2) ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ มีบรรยากาศที่ร่มรื่นปลอดภัย ($\bar{x} = 4.51$) มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.30$) มีระยะเวลาในการบรรยายที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.24$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ มีวัสดุครุภัณฑ์เพียงพอต่อการใช้สอยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$)

3) ด้านงบประมาณ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.56$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{x} = 2.58$) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.57$) และชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ ($\bar{x} = 2.53$)

4) *ด้านการบริหารจัดการ* พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ เป็นตัวแทนที่มาจากท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.33$) มีการวางแผนดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.25$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การจัดกิจกรรมครบทั้ง 4 ด้านในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$)

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

1) ปัจจัยภายใน

(1) *โครงสร้างของกลุ่ม* พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายในด้านโครงสร้างของกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการต้องเป็นผู้ที่มาจากตัวแทนท้องถิ่นอยู่ ($\bar{x} = 4.29$) ควรมีการวางแผนดำเนินงาน ใน ($\bar{x} = 4.25$)

(2) *วัฒนธรรมการทำงาน* พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายในด้านวัฒนธรรมการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน ($\bar{x} = 4.44$) คณะกรรมการควรคัดเลือกคนในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.41$) ควรเป็นศูนย์กลางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่ม ($\bar{x} = 4.40$)

(3) *ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง* พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายในด้านภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.47$) คณะกรรมการควรเป็นผู้มีทักษะ ในการถ่ายทอดข้อมูล ($\bar{x} = 4.45$) คณะกรรมการควรเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี ($\bar{x} = 4.41$) คณะกรรมการควรให้คำปรึกษาได้ดี ($\bar{x} = 4.34$) คณะกรรมการควรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจการจัดการความรู้ อยู่ ($\bar{x} = 4.34$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.19$) คณะกรรมการควรประสานงานกับผู้เข้าร่วมอบรมได้ดี ($\bar{x} = 3.97$)

2) ปัจจัยภายนอก

(1) เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) และเมื่อพิจารณามีแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ($\bar{x} = 3.25$) ควรใช้สื่อสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ผลงาน ($\bar{x} = 2.99$)

(2) นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอกด้านนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ควรให้ความรู้ในด้านการสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก ($\bar{x} = 4.41$) ศูนย์เรียนรู้ควรจัดอบรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) ศูนย์เรียนรู้ควรเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$)

(3) ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอกด้านความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) แล้วเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ศูนย์เรียนรู้มีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.90$) ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา ($\bar{x} = 3.75$) ศูนย์เรียนรู้ควรได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.74$)

1.3.4 แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ (สนทนากลุ่ม)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปได้ตามประเด็น ได้แนวทางการพัฒนา 3 ประเด็น ดังนี้

(1) ด้านงบประมาณ แนวทางที่ได้คือ แนวทางการจัดทำแผนแม่บทและเสนอโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ โดยมีวิธีการคือ จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนแม่บทและเสนอของบประมาณจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรม และสิ่งที่ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ กลยุทธ์คือ งบประมาณค่าใช้จ่ายใน

การจัดอบรม หรือจัดกิจกรรมที่ต้องการเสนอขอสนับสนุน ระบุสิ่งที่ต้องการได้รับสนับสนุนงบประมาณ สิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม ตัวชี้วัดคือ ได้รับงบประมาณหรือมีงบประมาณเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพียงพอต่อการบำรุงซ่อมแซมและพัฒนาสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม

(2) *ด้านวัฒนธรรมการทำงาน* แนวทางที่ได้คือ แนวทางการพัฒนาองค์ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ วิธีการคือ ฝึกอบรมคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ นำคณะกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง เชิญวิทยากรจากภายนอกมาฝึกอบรมให้แก่คณะกรรมการ จัดให้มีการฝึกปฏิบัติและวัดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงของคณะกรรมการ ตัวชี้วัดคือ คณะกรรมการศูนย์มีความรู้ และเข้าใจ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้มากขึ้น ผู้มาศึกษาดูงานมีความรู้และเข้าใจมากขึ้นจากการได้รับการถ่ายทอดจากคณะกรรมการ

(3) *ด้านการบริหารการจัดการ* แนวทางที่ได้คือ แนวทางพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์เรียนรู้ วิธีการคือ พัฒนาให้ระบบการทำงานในศูนย์เรียนรู้มีมาตรฐาน ชัดเจน มีระบบ มีระเบียบ มีขั้นตอนที่เหมาะสม มีการประเมินผล รวมถึงมีการแก้ไขจุดบกพร่อง รวมถึงมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน กลยุทธ์คือ มีการประเมินผล หาข้อบกพร่อง และหาแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง ตัวชี้วัดคือ วัดจากการมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมและการเสนอความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้

(4) *ด้านนโยบายรัฐ* ที่เกี่ยวข้อง แนวทางที่ได้คือ แนวทางการพัฒนากิจกรรมภายใต้การสนับสนุนของรัฐ วิธีการคือ ฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติแก่ผู้เข้ามาศึกษาดูงานด้านทักษะอาชีพ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดรายได้ ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ กลยุทธ์คือ ฝึกปฏิบัติจากวิทยากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญหรือวิทยากรจากภาครัฐหรือเอกชนฝึกอบรมเพิ่มทักษะอาชีพ ตัวชี้วัดคือ ผู้มาศึกษาดูงานมีความรู้และเข้าใจในเรื่องทักษะอาชีพสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเพิ่ม รายได้

2.อภิปรายผล

2.1 ความคิดเห็นทั่วไปของผู้เข้ามาศึกษาดูงาน

จากผลการศึกษาพบว่าผู้มาเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เฉลี่ยร้อยละ 55.6 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี เฉลี่ยร้อยละ 28.9 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เฉลี่ยร้อยละ 28.3 และมีการประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เฉลี่ยร้อยละ 62.6

อภิปรายได้ว่า ผู้เข้ามาศึกษาดูงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เฉลี่ยร้อยละ 55.6 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งสอดคล้องกับบริบท เพศ และอายุเฉลี่ยของประชากรใน อำเภอนาดี พบว่ามีจำนวนเพศชายมากกว่าเพศหญิง และมีอายุเฉลี่ย ระหว่าง 31-40 ปี

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้

2.2.1 ด้านบุคลากร พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น ได้แก่ มีความสามารถในการตอบข้อซักถาม ($\bar{x} = 4.44$) มีภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.40$) ให้คำปรึกษาได้ดี ($\bar{x} = 4.37$) มีมนุษยสัมพันธ์ดี (4.36) แต่งกายเหมาะสม ($\bar{x} = 4.32$) มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ชัดเจน ($\bar{x} = 4.28$) และเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี ($\bar{x} = 4.27$) โดยรวมความคิดเห็นในด้านบุคลากรมีความเหมาะสมแก่การดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้เป็นอย่างมาก

อภิปรายได้ว่า บุคลากรในศูนย์การเรียนรู้มีความเหมาะสมในการดำเนินการเป็นอย่างมาก ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ มีความสามารถในการตอบข้อซักถาม มีภาวะผู้นำ ให้คำปรึกษาได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจองค์ความรู้เป็นอย่างดี ดังนั้นด้านบุคลากรของศูนย์เรียนรู้เหมาะสมแก่การดำเนินการเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ ตำราญผลดี (2559) แนวทางการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้ชนบุรีศึกษา” มหาวิทยาลัยชนบุรี พบว่า ด้านบุคลากรมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จ ของการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งบุคลากรที่จะเข้ามาอยู่ในกระบวนการดังกล่าวควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในองค์ความรู้ของท้องถิ่นหรือเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี

2.2.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ มีบรรยากาศที่ร่มรื่นปลอดภัย ($\bar{x} = 4.51$) มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.30$) มีระยะเวลาในการบรรยายที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.24$) โดยรวมความคิดเห็นด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ มีความเหมาะสมมากที่สุด

อภิปรายได้ว่า ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ของศูนย์เรียนรู้มีความเหมาะสมในการดำเนินการเป็นอย่างมาก ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ มีบรรยากาศที่ร่มรื่นปลอดภัย มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม มีวัสดุครุภัณฑ์เพียงพอต่อการใช้สอย ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมต่อการสนับสนุนการดำเนินงาน ในการจัดกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ ต่อคณะกรรมการ และต่อผู้เข้ามาศึกษาเรียนรู้เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ ศรีาวิน ชินวงศ์และคณะ (2561) แนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ. พบว่าด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เริ่มตั้งแต่การ กำหนดความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย การบำรุงรักษา และการจำหน่าย มีวัสดุอุปกรณ์ครบครันและสามารถสนับสนุนการดำเนินงานของบุคลากรและผู้เข้ามาใช้บริการได้

2.2.3 ด้านงบประมาณ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.56$) ประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{x} = 2.58$) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.57$) ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ ($\bar{x} = 2.53$) ควรจะมีแนวทางในการพัฒนาด้านงบประมาณเป็นอย่างมาก

อภิปรายได้ว่า การดำเนินการด้านงบประมาณอยู่ในระดับน้อยในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐน้อย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย และชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณน้อย จึงควรมีแนวทางในการพัฒนาด้านงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ให้เพียงพอต่อการดำเนินการในทุกๆด้านของศูนย์การเรียนรู้ ในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ท้องถิ่น หรือชุมชน สอดคล้องกับ ปราโมทย์ น้อยวัน (2554) แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอสามโลก จังหวัดปทุมธานี พบว่าการดำเนินการ เพื่อให้ได้เงินมาจ่ายในการดำเนินการจัดการในด้านค่าใช้จ่าย ตลอดจน ควบคุมการดำเนินงานด้านงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ควรมีการวางแผนการได้มาของงบประมาณว่าส่วนใดมาจากภาครัฐ ส่วนใดที่สามารถหารายได้ด้วยตนเอง โดยการของบประมาณจากภาครัฐทางศูนย์จะต้องจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อของบประมาณทุกปีและเสนอต่อหน่วยงานที่สนับสนุน

2.2.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) และเมื่อพิจารณา มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ เป็นตัวแทนที่มาจากท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.33$) มีการวางแผนดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.25$) ีการ จัดกิจกรรมครบทั้ง 4 ด้าน ($\bar{x} = 4.20$) การบริหารจัดการมีความเหมาะสมแก่การดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้เป็นอย่างมาก

อภิปรายได้ว่า การดำเนินการด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมากในประเด็นต่างๆ ได้แก่ เป็นตัวแทนที่มาจากท้องถิ่น มีการวางแผนดำเนินงานมีการวางแผนดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน และมีระบบ และมีการจัดกิจกรรมครบทั้ง 4 ด้าน อย่างเหมาะสมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นด้านการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้มีความเหมาะสมเป็นอย่างมากต่อการดำเนินการ สอดคล้องกับ ตำราญ ผลดี (2559) แนวทางการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้ชนบทศึกษา” มหาวิทยาลัยชนบุรี พบว่ากระบวนการบริหารจัดการที่ดีควรมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการ มีการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระยะทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว มีระบบการบริการจัดการการดำเนินงาน และการประเมินผลที่เป็นระบบ

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

2.3.1 ปัจจัยภายใน

1) วัฒนธรรมการทำงาน พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายในด้านวัฒนธรรม การทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.44$) คณะกรรมการควรคัดเลือกจากคนในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.41$) ควรเป็นศูนย์กลางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่ม ($\bar{x} = 4.40$) ความคิดเห็นด้านวัฒนธรรมการทำงานมากที่สุดทุกประเด็น ควรมีแนวทางในการพัฒนาเป็นอย่างมาก

อภิปรายได้ว่า วัฒนธรรมการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการควรคัดเลือกจากคนในท้องถิ่น ควรเป็นศูนย์กลางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่ม จึงควรมีการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมการทำงาน เพื่อให้เป้าหมายเดียวกันภายในศูนย์เรียนรู้ และมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ เอม อังสุรัตน์ (2554) การพัฒนากลุ่ม สถาบัน และองค์การเกษตรกร ด้านวัฒนธรรมการทำงาน ลักษณะของกลุ่มและองค์การเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพนั้นมีวัฒนธรรมการทำงาน ได้แก่ สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่มมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมอย่างแท้จริงมีความเชื่อและยอมรับในคุณค่าและเป้าหมายของกลุ่ม และกระบวนการทำงาน

2.3.2 ปัจจัยภายนอก

(1) นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปัจจัยภายนอกด้านนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.37$) มีประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ควรให้ความรู้ในด้านการสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก ($\bar{x} = 4.41$) ศูนย์เรียนรู้ควรจัดอบรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ($\bar{x} = 4.36$) ศูนย์เรียนรู้ควรเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ($\bar{x} = 4.33$)

อภิปรายได้ว่า นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ควรให้ความรู้ในด้านการสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก ศูนย์เรียนรู้ควรจัดอบรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และศูนย์เรียนรู้ควรเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ผู้เข้ามามีการศึกษาเรียนรู้มีความต้องการให้มีการพัฒนาด้านนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ในการเข้ามามีการศึกษาเรียนรู้ เพิ่มทักษะด้านอาชีพ และก่อเกิดรายได้ต่อไป จึงควรมีแนวทางการพัฒนาด้านนโยบายรัฐ สอดคล้องกับ เอมอร์ อังสุรัตน์ (2554) การพัฒนากลุ่ม สถาบัน และองค์การเกษตรกร นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง ส่งผลถึงการพัฒนากิจกรรมและธุรกิจของกลุ่ม และองค์การเกษตรกร ประกอบด้วย มาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจภาคเกษตรและเกษตรกร มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ การสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก เป็นต้น

2.4 แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

จากการศึกษาเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดปรางจินบุรี โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปได้ตามประเด็น ได้แนวทางการพัฒนา 3 ประเด็น ดังนี้

2.4.1 ด้านงบประมาณ แนวทางที่ได้คือ แนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อเสนอของบประมาณ โดยมีวิธีการคือ จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อจัดทำและเสนอของบประมาณจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรม และสิ่งที่ต้องการให้สนับสนุนด้านงบประมาณ กลยุทธ์คือ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม หรือจัดกิจกรรมที่ต้องการเสนอขอสนับสนุน ระบุสิ่งที่ต้องการได้รับสนับสนุนงบประมาณ สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อการจัดกิจกรรม ผลที่ได้คือ ได้รับงบประมาณ หรือมีงบประมาณเพียงพอ

ต่อการจัดกิจกรรมเพียงพอต่อการบำรุงซ่อมแซมและพัฒนาสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อ
อำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรม

2.4.2 ด้านวัฒนธรรมการทำงาน แนวทางที่ได้คือ แนวทางการพัฒนาองค์ความรู้
แก่คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ วิธีการคือ ฝึกอบรมคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ นำ
คณะกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจพอเพียง เชิญวิทยากรจาก
ภายนอกมาฝึกอบรมให้แก่คณะกรรมการ จัดให้มีการฝึกปฏิบัติและวัดความรู้ด้านเศรษฐกิจ
พอเพียงของคณะกรรมการ ผลที่ได้คือ คณะกรรมการศูนย์มีความรู้ และเข้าใจ สามารถ
ถ่ายทอดความรู้ได้มากขึ้น ผู้มาศึกษาดูงานมีความรู้และเข้าใจมากขึ้นจากการได้รับการ
ถ่ายทอดจากคณะกรรมการ

2.4.3 ด้านนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง แนวทางที่ได้คือ แนวทางการพัฒนากิจกรรม
ภายใต้การสนับสนุนของรัฐ วิธีการคือ ฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติแก่ผู้เข้ามาศึกษาดูงานด้าน
ทักษะอาชีพ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดรายได้ ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ฝึกปฏิบัติจาก
วิทยากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญหรือวิทยากรจากภาครัฐหรือเอกชนฝึกอบรมเพิ่มทักษะ
อาชีพ ผลที่ได้คือ ผู้มาศึกษาดูงานมีความรู้และเข้าใจในเรื่องทักษะอาชีพสามารถนำความรู้
ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเพิ่มรายได้

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจำนวน 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะต่อศูนย์เรียนรู้และคณะกรรมการศูนย์

3.1.1 องค์ประกอบสำคัญในการฝึกอบรม เช่นสถานที่อุปกรณ์ เครื่องมือสื่อการ
เรียนรู้ต่างๆ กรรมการ ควรมีเพียงพอต่อการสนับสนุนกิจกรรมการฝึกอบรม และการฝึกอาชีพ
เพื่อให้การดำเนินการของศูนย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 คณะกรรมการ ควรเป็นตัวแทนหลากหลายจากทุกกลุ่มในชุมชน เพื่อเป็น
เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน

3.1.3 ควรมีทรัพยากรสารสนเทศและองค์ความรู้ต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของผู้มาเรียนรู้ มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์

3.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2.1 หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อเป็นการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้

3.2.2 จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเป็นการบูรณาการร่วมกันในทุกภาคส่วน

3.2.3 หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับศูนย์เรียนรู้ ควรมีการถอดบทเรียนองค์ความรู้ จากกิจกรรมต่างๆเป็นหลักสูตรร่วมกัน เพื่อให้เกินหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

3.3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยเพื่อมุ่งสู่แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้กับเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายบูรณาการร่วมกันในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ต่อไป

3.3.2 ควรศึกษาปัจจัยสนับสนุนการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ ว่ามีปัจจัยในบ้างเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3.3 ควรศึกษาการเปรียบเทียบการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่อื่น เพื่อหาข้อดี ข้อเสีย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.(2553). การดำเนิน โครงการขับเคลื่อนขยายผลศูนย์เรียนรู้
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอ สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2562
จาก https://www.dopa.go.th/main/web_index
- กรมการพัฒนาชุมชน.(2560). ความหมายของศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง.ในเอกสารคู่มือ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.
สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2562
จาก <https://ratchaburi.cdd.go.th/wpcontent/uploads/sites>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.(2558).รายงานการประเมิน โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
ชุมชนปี 2558 สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2562 จาก <http://www.oic.go.th>
- ปัญญา จันทโคต.(2557). ปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ชุมชนใน
ประเทศไทย (ปรัชญาคุณภิวัตน์).มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น
- ปราโมทย์ น้อยวัน. (2554) แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอสาม โลก จังหวัดปทุมธานี.
(วิทยานิพนธ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- พลสรายุ สราญรมย์.(2560). รูปแบบและแนวทางการส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรแบบการ
บริการแบบเบ็ดเสร็จ ใน ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา
(หน่วยที่ 7, น. 7-17). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรงค์ อภิชนัง(2551) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์).มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
,เชียงราย
- ธუნันท์ พานิช .(2554).การจัดการความรู้ของศูนย์เรียนรู้ ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการ
ความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 8,น.8-7) นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นงนุช กมล (2542) แนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้การวิจัยครั้งนี้จัดศูนย์การเรียนรู้เป็นเอกเทศ อยู่ใน
ชุมชน องค์กร และผู้นำชุมชนมีส่วนร่วม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่
- ศราวิน ชินวงศ์และคณะ. (2561).แนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลบางปลา จังหวัด
สมุทรปราการ. (รายงานการวิจัย).มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี,สมุทรปราการ
- สมจิตร โยชะคง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร. ใน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ
การส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 7, น. 7-1) นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

องค์การบริหารส่วนตำบลนาดี. (2559). *สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน* สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม

2562 จาก <http://www.nadee-sao.go.th>

อชิรญาณ์ ยันตพร.(2552) *การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนบางขุนไทร ตำบลบางขุนไทร อำเภอ
บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.นครปฐม.

อนงค์ ชูชัยมงคล. (2554) *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำนักงาน กศน.
จังหวัดอุทัยธานี (วิทยานิพนธ์)*.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์,นครสวรรค์

เอมอร อังสุรัตน์. (2554). *การพัฒนากลุ่ม สถาบัน และองค์การการเกษตร*.

*ในเอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนา กลุ่ม สถาบัน และองค์การการเกษตร. (หน่วยที่
1, น. 1-5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามแนวการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ณ ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ามาศึกษาดูงาน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ.....

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

- 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย 4) ปริญญาตรี
- 5) สูงกว่าปริญญาตรี

4. การประกอบอาชีพหลัก

- 1) เกษตรกร 2) นักเรียน/นักศึกษา
- 3) พนักงานเอกชน 4) รับราชการ/พนักงานราชการ
- 5) อื่นๆ โปรดระบุ

5. การประกอบอาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ไม่มีอาชีพรอง 2) เกษตรกร
- 3) รับจ้างทั่วไป 4) อื่นๆ โปรดระบุ

6. สาเหตุที่เข้ามาเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) อยากได้ความรู้ 2) อยากฝึกทักษะอาชีพ
- 3) หน่วยงานภาครัฐจัดมา 4) หน่วยงานภาคเอกชนจัดมา
- 5) อื่นๆ โปรดระบุ

7. ช่องทางการรับรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เพื่อน 2) หน่วยงานภาครัฐ
- 3) หน่วยงานภาคเอกชน 4) สื่อออนไลน์(youtube, facebook)
- 5) อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์เรียนรู้

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดให้

1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
1. ด้านบุคลากร						
1.1 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้มีความชัดเจน						
1.2 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้มีความสามารถในการตอบข้อซักถามได้ชัดเจน						
1.3 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้มีเพียงพอต่อสมาชิกเข้าอบรม						
1.4 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี						
1.5 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้มีภาวะผู้นำ						
1.6 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี						
1.7 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้แต่งกายเหมาะสม						
1.8 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ให้คำปรึกษาได้ดี						
1.9 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ประสานงานกับผู้เข้าร่วมอบรมได้ดี						
1.10 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี						
1.11 ความคิดเห็นด้านบุคลากรอื่นๆ(ระบุ)						
2. ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่						
2.1 มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม						

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
2.2 มีวัสดุครุภัณฑ์ที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เพียงพอต่อการใช้สอย						
2.3 มีระยะเวลาในการบรรยายที่เหมาะสม						
2.4 มีบรรยากาศที่ร่มรื่นสะอาด และปลอดภัย						
2.5 ความคิดเห็นด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่อื่นๆ (ระบุ)						
3. ด้านงบประมาณ						
3.1 มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐเพียงพอต่อการจัดอบรมของศูนย์เรียนรู้						
3.2 การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดอบรมของศูนย์เรียนรู้						
3.3 ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดอบรมของศูนย์เรียนรู้						
3.4 ความคิดเห็นด้านงบประมาณอื่นๆ (ระบุ)						
4. ด้านการบริหารจัดการ						
4.1 ศูนย์เรียนรู้มีการวางแผนดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน และมีระบบ						
4.2 มีการจัดกิจกรรม ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนท้องถิ่น						
4.3 คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ เป็นตัวแทนที่มาจากท้องถิ่น เช่น ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน						
4.4 ความคิดเห็นด้านการบริหารจัดการอื่นๆ (ระบุ)						

ประเด็นความคิดเห็น	ความเหมาะสมของเนื้อหา					การนำไปใช้ประโยชน์					ข้อเสนอแนะ	
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
5. ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมฐานการเรียนรู้												
5.1 ฐานเรียนรู้คนมีน้ำยา												
5.2 ฐานเรียนรู้คนเอาถ่าน												
5.3 ฐานเรียนรู้หมูหลุม												
5.4 ฐานเรียนรู้คนรักทุ่ง												
5.5 ฐานเรียนรู้คนรักสุขภาพ												
5.6 ฐานเรียนรู้คนกตัญญู												
5.7 ฐานเรียนรู้คนรักป่า ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง												
5.8 ฐานเรียนรู้คนรักน้ำ												
5.9 ฐานเรียนรู้คนรักแม่ธรณี												

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เรียนรู้

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดให้

- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

1. ปัจจัยภายใน

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
1. โครงสร้างของกลุ่ม						
1.1 ศูนย์เรียนรู้ควรมีการวางแผนดำเนินงานของศูนย์อย่างเป็นขั้นตอน และมีระบบที่ชัดเจน						
1.2 คณะกรรมการศูนย์ต้อง เป็นผู้ที่มาจากตัวแทนท้องถิ่น เช่น ผู้นำ ชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน						
1.3 ความคิดเห็นด้าน โครงสร้างของกลุ่มอื่นๆ (ระบุ)						
2. วัฒนธรรมการทำงาน						
2.1 คณะกรรมการควรคัดเลือกมาจากคนในท้องถิ่น						
2.2 คณะกรรมการควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
2.3 ควรเป็นศูนย์กลางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่มที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจของศูนย์เรียนรู้และชุมชน						
2.4 ความคิดเห็นวัฒนธรรมการทำงานอื่นๆ (ระบุ)						
3. ภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง						
3.1 คณะกรรมการควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้						
3.2 คณะกรรมการควรศูนย์เรียนรู้เป็นผู้มีทักษะในการถ่ายทอดข้อมูลศูนย์ได้เป็นอย่างดี						
3.3 คณะกรรมการควรศูนย์มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มาศึกษาดูงาน						
3.4 คณะกรรมการศูนย์ควรให้คำปรึกษาได้ดี						
3.5 คณะกรรมการควรศูนย์ประสานงานกับผู้เข้าร่วมอบรมได้ดี						
3.6 คณะกรรมการควรศูนย์เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี						
3.7 คณะกรรมการศูนย์ควรเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี						
3.8 ความคิดเห็นด้านภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ (ระบุ)						

2. ปัจจัยภายนอก

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	4	5	
1. เทคโนโลยีสารสนเทศ						
1.1 ศูนย์เรียนรู้ควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถ่ายทอดองค์ความรู้						
1.2 ศูนย์เรียนรู้ควรใช้สื่อสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ผลงานของศูนย์และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการ						
1.3 ความคิดเห็นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นๆ (ระบุ)						
2. นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง						
2.1 ศูนย์เรียนรู้ควรจัดอบรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับเกษตรกร						
2.2 ศูนย์เรียนรู้ควรเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล						
2.3 ศูนย์เรียนรู้ควรให้ความรู้ในการสร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก						
2.4 ความคิดเห็นด้านนโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องอื่นๆ (ระบุ)						
3. ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
3.1 ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้						
3.2 ศูนย์เรียนรู้ควรได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนา						
3.3 ศูนย์เรียนรู้ควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการพัฒนา						
3.4 ความคิดเห็นความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ (ระบุ)						

ขอขอบคุณในความร่วมมือนี่ท่านไป

ถ้าให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในครั้งนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวอัญชลิ เพ็ญโคตร
วัน เดือน ปีเกิด	8 ตุลาคม 2537
สถานที่เกิด	อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
ประวัติการศึกษา	จบการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีการผลิตพืช) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 8 มีนาคม พ.ศ. 2560
สถานที่ทำงาน	ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี

